

KORYENTU HON KOMO HYAKA PAWRU NMENHOTHO ÀHONANO RMA ON HA.

Ohyakanye àmenhehe Koryentu hon komo hyaka katxhàrà on ha.

¹ Pawru uro ha. Kryestu Txesusu nànyaknyàrà ro me wehxaha, Khoryenkom yano me mak ha. Rakoro naha, Txemohtyo. Kowtà komo rma noro ha.

Ohyakanye àmenhehe, Koryentu hon komo hyaka. Khoryenkom mryenon komo rma omnyamo. Anar komo hyaka xarha àmenhehe, Akaya yamtar hon komo hyaka rma, omeroron komo hyaka rma, Khoryenkom mryenon komo hyaka rma.

² Onà wyaro amna nkehe, Khoryenkom wya, ohokonye. Towahke exko, nyamoro hoko, ohxe txetxoko, kehe amna, àwya, Txesusu Kryestu wya xarha. Kyàmkom me rma naha, Khoryenkom. Kohkom me rma naha, Txesusu Kryestu.

*Keryehotanàhnye ro kom me Khoryenkom yehtx-
oho yokarymatxhàrà on ha.*

³ Ohxe xaxa manaha tkatxe, Khoryenkom wya. Txesusu Kryestu yàmà noro ha, Kohkom rma yàmà. Kyàmkom rma noro ha. Kàhnàn kom yawono ryhe noro. Thenyehra rma haxa kako-ronometxhe, keryehotanàhrà kom horà. Àro wyaron me naha, Khoryenkom.

⁴ Àsok tawro hana. Teryewhamnohsom me rma haxa amna nay hamà, anoto komo. Noro ryhe, amna yakoronomehe. Teryewhamnohsom me amna yehtoko rma, amna yakoronomehe, amna yeryehotanàhrà horà. Àro wyaro rma amna yeryehotanàhyaha, amna wya anar komo yeryehotanàhtoho me, teryewhamnohsom komo rma yeryehotanàhtoho me. Noro wya amna yakoronomatxhàr hoye ro, nyamoro amna nakoronometxhe hakahpa harha. ⁵ Kryestu wyaro, teryewhamnohsom me amna nay hamà, thenyehra mak ha. Noro hoye ro rma, teryehotanàhsom me xarha amna naха, thenyehra rma rha. ⁶ Teryewhamnohsom me rma amna naха, teryehotanàhsom me oyehtxoho menye, ohxe oyehtxoho menye, Khoryenkomo nenyhoryetxho me oyehutwatxho menye. Àro wyaro rma rha, teryehotanàhsom me xarha amna naха, teryehotanàhsom me rma rha oyehtxoho menye. Amna wyaro teryewhamnohsom me oyehtokonye, enàmtxok xaxa mak hampànà, ohsànàhpàr rma. Owyanye enàmnàtoko rma, amna wyaro rma rha teryehotanàhsom me manatxhe hampànà. ⁷ Onà wyaro amna ohutwetxhe. Amna wyaro teryewhamnohsom me oyehtokonye, amna wyaro rma rha teryehotanàhsom me xarha manatxhe hampànà. Àro ke, ohxe oyehtxoho kom hona ro rma haxa amna naха.

Pawru wya Aaseya yamtar ho teryewham-nohàthàràthò yokarymatxhàrà on ha.

⁸ Rowtà komo y, onà wyaro ryexetxhàràtho hutwanàr xe wehxaha, owyanye. Aaseya yamtar ho ryehtoko, teryewhamnohsom me rma haxa wehxakonà, thenyehra rma haxa mak ha, roho rma haxa mak ha, rowya enàmtaho yoho rma haxa mak ha. Àtoko rma, kwayehyan hamà àkekonà. ⁹ Àsok tawro hana. Twayehkaxem me nay hamà, mosonà, katxho me rma kehutwekonà. Àro wyaro rma ryeryakon hamà, Khoryenkomo, rahoxet hona xenyhera harha ryehtxoho me, tahoxet hona haxa rowya xenytxoho me. Noro ryhe, àwayehxemo komo yanàmnye me nay hamà. ¹⁰ Noro rma rokurunhoye, rowayehrà hona. Rowya, kwayehyan haxa hamà tatoko rma, rokurunhoye. Rokurunhonye ro me naха, noro ha. Amnye ohxehra ryehtoko, rokurunhehe xarha. Noro hona ro rma wehxaha.

¹¹ Omnyam xarha, uro akoronomatxok xaxa mak hampànà. Rohoko orwonàmtxok xaxa mak hampànà, Khoryenkomo yakoro. Rakoronomanàrà rma àro ha, owyanye. Orwonàmtaho komo yoyukyaha hampànà, Khoryenkomo. Àro hoye ro rowakryehe hampànà. Àro ke, onà wyaro nketxow hamà, thenyenohnà komo, àwya. Apa y, ohxe xaxa mehxak hamà, Pawru hoko, ketxow hamà, rohoko orwonàmrà kom ke mak ha, Khoryenkomo wya oyoyuknur kom ke mak ha.

*Yaworon me rohutwanàr xe wehxaha owyanye
katxhàrà on ha.*

¹² Uro akoronomatxoko, rohoko orwonàmrà kom ke, àkehe, owyanye, onà wyaro ryehutwanàr

ke. Rohnawo yaworo ryehutwantoko, ohxe rma kehutwehe. Toto kom hoko, nyamoro marma hokohra, ohokony xarha, ohxe roro kehutwehe. Yaworon me xaxa rma kehutwehe, ohokonye, Khoryenkom hokon kaxe. Toto komo wyaro tayloro ryehtxoho hoye rohra, rohoko towahke Khoryenkom yehtxoho hoye ro haxa, àro wyaro ohxe wehxaha, ohokonye.

¹³ Yaworon me rma àmenhehe, ohyakanye. Yaworon mehra nmehnen hamà, Pawru, kàhyakanye, kahra hak nahtxoko, okukuru komo. Owyanye rokaryehtanà yonyetoko, yaworon me rohutwanàr xe wehxaha, owyanye.

¹⁴ Yaworon me uro muhutwetxkonà rma haryhe mà. Rohutwatxehkanàr xe mak wehxaha, owyanye, onà wyaro kany me oyehtxoho menye, amna hananàhnyenhàrà ryhe mosonà, enyhoru rma, kany me oyehtxoho menye. Txesusu yomoknàtoko, Kohkomo yomoknàtoko, àro wyaro tawro xe wehxaha, owyanye, rohoko. Àro wyaro rma rha, onà wyaro àkehe, ohokonye. Ronhananàhàthàyamo ryhe moxamo, enyhoru komo rma, àkehe, Kohkomo wya, ohokonye.

Ryeryehotatho yano mehra mak kehutwehe katxhàrà on ha.

¹⁵⁻¹⁶ Amna hananàhnyenhàrà ryhe mosonà kany me xaxa mpànà natxhe ha, àkekonà rma, ohokonye. Àro ke, onà wyaro kehutwekonà. Nyamoro yonyxe àten hamà, àkekonà, ohokonye. Nyamoro hyaka htxero àten hamà. Àsnye ro àten hamà, Maseknonya yamtar hona, àkekonà. Yawo rma rha komokyan hamà, nyamoro hyaka

hakahpa harha, àkekona. Àro wyaro romokàtxhe harha, ohxe ronyakyatxow hamà, Xukneya yamtar hona, àkekona. Àro wyaro asako ro romoknàr xe rma wehxakon haryhe, ohyakanye, asako ro rma rha oyowakryenàr kom horà.

17 Àtohra mak wexeye, ohyakanye. Àro ke, onà wyaro nketxow hatà, okukuru komo, rohoko. Yaworon mehra nay hamà, teryehotatho yano me anar me rha nehutwen hamà, ketxow hatà, rohoko. Ryeryehotatho yano mehra mak kehutwehe. Anar komo wyarohra mak kehutwehe. Hrà, àten hamà, ketxhe rma haryhe, anar komo. Àro wyaro katxhe rma, àna matà, àtohra wehxaha, ketxhe xarha, teryehotatho kom yano me mak ha. Khoryenkom hokonohnà kom kax mak natxhe ha. Nyamoro wyarohra mak wehxaha. **18** Yaworon me xaxa naha, Khoryenkom. Noro wyaro rma rha, yaworo toskarymaxem me wehxaha, owyanye, ryeryehotatho yano mehra mak ha.

19 Yaworonohnà mehra ro mak nehxakon hamà, Txesusu Kryestu, Khoryenkom muru. Noro rma amna nekarymaye, owyanye, uro xarha, Seryas xarha, Txemohtyo xarha. Teryehotatho yano me anar me rha ehutwahra ro mak nehxakonà, noro ha. Yaworo xaxa kanye ro me naha. **20** Khoryenkom rwonàmàthàrànhàr hoko, àro wyaro hamà kanye ro me naha, Txesusu Kryestu. Àwya romryenon komo wewakryehe xaxa mak hampànà katxhàrànhàr hoko rma, àro wyaro hamà kanye ro me naha. Àro yawo ron xaxa kax mak naha ha. Àro ke, noro yano me,

àro wyaro hamà tketxhe, kàwyam xarha, ohxe tonyxem me Khoryenkom yehtxoho me.

²¹ Kryestu yoh me oyeryatxhe, Khoryenkom. Kryestu yoh me rma rha amna yeryaha xarha. Àro wyaro rma keryatxhe, anar me rha ehutwahra kehtxoho menye. Tanoto me xarha kwahanonkatxownà. ²² Tàmryenon me khutwamohsotxownà. Tokato yàmye, kàwyanye. Kàhnawonye rma naha, Khoryenkom yokato. Àro hoye ro, karyhe roro harha kehtxoho komo thutwetxhe.

Okhokanàr komo xehra wehxakonà katxhàrà on ha.

²³ Onà wyaro yaworo xaxa àkehe, owyanye, Khoryenkom nenytxanàr me. Ohyakanye àtohra harha wexeye. Àsok tawro hana. Rotontok haxa, ahanatanàhràtho kom haryhe mà, rowya, okhokanàràtho kom haryhe mà. Àro ke, àtohra rma hak wehxan hamà, Koryentu hona, àkekona, rowya rma, ahanatanàhpàranye ryehtxoho me, okhokahranye ryehtxoho me.

²⁴ Ahanatanàhnye komo rma uro, Khoryenkom yano me. Onà wyaro kanyehnà mak uro. Uro eyuhtxok xaxa mak hampànà, Kryestu hona owyanye xenytxoho me, kanyehnà rma uro. Àsok tawro hana. Kryestu hona xenye ro rma, yaworon me manatxow hamà. Ayakoronomanàr komo xe mak wehxaha. Àro ke khanatanàhyatxow hamà, oyeryehotanàhrà kom horà.

2

¹⁻² Okhokanàr komo xehra mak wehxakonà. Àsok tawro hana. Ryeryehotanàhnye ro me

manatxhe, omnyamo. Ryeryehotanàhnye komo khokanàr xehra ro mak wehxakonà. Rowya okhokatxhenye rma, uro eryehotanàhtxoko kahra wehxan hamà, owyanye. Àro ke, onà wyaro àkekonà, rowya rma. Àhyakany xarha rotontoko, àkhoketxow hamà, àro ke, àtohra rma hak wehxan hamà, àkekonà.

³ Àtoko rma rokaryehtanà àmenhoye, ohyakanye. Àsok tawro hana. Ryeryehotanàhnye me tehxorye manatxow hamà. Teryehorye ryehtoko, teryehoryem me rma rha tehxorye manatxhe, omnyam xarha. Rokhokanàr hona mak wenyakonà, owyanye. Àro ke, ohyakanye rotohra ro rma haka, rokaryehtanà àmenhoye. ⁴ Teryewrye ro mak àmenhoye, ohokonye roseryehokanàr ke. Thenyehra koseryehokekonà, tarataxe ro, okukuru komo yanhàn hoko. Àro wyaro rowya àmenhontoko rma, okhokanàr komo xehra rma wehxakonà. Oxenye rma haxa ryehtxoho hutwanàr xe haxa wehxakonà, owyanye.

Okukuru kom hoko towahke harha ehtxoko katxhàrà on ha.

⁵⁻⁹ Rokaryehtan àmenhoye, owyanye okukuru komo hanatanàhtoho me, tanhàn hoko ehxahotho rma hanatanàhtoho me. Àsok tawro hana. Okukmanàr komo xe wehxakon hamà. Royuknye ro me oyehtxoho komo rma hutwanàr xe wehxakon hamà. Noro ryhe, atxke tehtoko, àkhokano yeryey hamà. Urohnà rma, omnyam haxa okhoketxkonà. Omerorohra rma, okukuru kom marma, nekhoketxkon hatà, noro yanhàn

hoko. Àro hoko rma, teryewrye ro àmenhonàr xehra mak wehxaha. Noro màhanatanàhtxownà hatà. Okukuru komo rma, thenyenohnà komo rma, noro hanatanàhtxownà hatà. Àna ha tkahorye harha naha. Àhanatanàhpàra harha ehtxoko. Towahke harha ehtxoko, noro hoko. Eryehotanàhtxok harha, tekhokaxemà ro me rma haxa esnàr hona. Àro ke, noro xan me osonyhotxok harha, àwyà. Àro wyaro àkehe, owyanye, teryewrye ro.

¹⁰ Noro hoko towahke harha oyehtokonye, towahke rma rha wehxaha, uro xarha. Noro hoko rma, towahke harha wehxaha, Kryestu nenyàr me, oyowakryenàr kom horà, ¹¹ karymahranye Satanasà ymo yesnàr horà. Àsok tawro hana. Toto hoko ewakhàra rma kesnàr komo xe nay hamà, noro ymo. Àro wyaro karymanàr komo xe nay hamà. Àro wyaro noro ymo yehutwatxho thutwetxow hamà.

Tàroakne hona haxa àtoye katxhàrà on ha.

¹² Àro ke, Koryentu hona àtohra wexeye. Tàroakne hona haxa àtoye. Àrwo yonyhorunu yokarymaxe, Kryestu yokarymaxe, àtoye, ànsa. Khoryenkomo rwonà yonytxanàr xe rma haxa nehxatxkonà, àton komo. Thenyehra nekarymahekonà, Kohkom, rowya.

¹³ Koseryehokekon mak ha, Txetu exhera esnàr ke. Rowtà rma yonyhera wehxakonà, àto. Àro ke, onà wyaro àkekonà, àwyanye. Àten hamà àkekonà. Maseknonya yamtar hona haxa komokyé.

Kryestu yokarymatxho rma thoxnyemà wyaro ohxe nay hamà katxhàrà on ha.

¹⁴ Ohxe xaxa manay hamà, kehe amna, Khoryenkomo wya. Àsok tawro hana. Amna yanye ro me nay hamà, noro ha. Àsok hana natxow ha, waha kom ha. Tàwyanye anar komo yarymatxhe, naryatxow hamà, toto komo nenyar me. Tànarymatxhàr me nenyhetxow hamà. Àro wyaro rma rha, amna yaryaha, Khoryenkomo. Tànarymatxhàr me, toyuknye ro me rma, amna yaryaha, amna yoh me Kryestu yesnàr ke, noro yoh me xarha amna yesnàr ke. Henta kom amna yehtok hana, Kryestu yokarymahehe, amna wya.

Toto komo wya Kryestu yonytxatxho ryhe, thoxnyemà wyaro ohxe rma haxa naha. ¹⁵ Amna wya Kryestu yokarymatxho rma, thoxnyemà wyaro ohxe nay hamà, Khoryenkomo wya. Àsok hana natxow ha, amna yonytxany kom ha. Anar komo, tonyhoryexem me natxow hamà. Anar komo, tanàhnhsom me natxow hamà. ¹⁶ Anar komo, tàwyanye enytxatxhe rma, tanàhnhsom me rma natxhe, eyukhura tesnàr kom ke mak ha. Anar kom haxa ryhe, tàwyanye enytxatxhe rma, karyhe roro harha natxhe, tàwyanye eyuknur ke mak ha. Omeroron komo nenytzanàrà rma, ohxe rma haxa naha, thoxnyemà wyaro mak ha.

Onok komo ryhe, tahoxet kom hoye ro Kryestu yokarymetxowà, toto komo wya. Ehxera ro mak natxow hamà. ¹⁷ Yaworohra Khoryenkomo rwonà yokarymetxhe, anar komo, thenyenohnà komo rma. Tonytxanàr komo xe natxhe, toto komo wya, omeroron komo wya.

Àro ke, yaworohra nekarymetxhe, àwyanye tonytxanàr kom horà. Nyamoro wyarohra mak amna naña. Yaworon me haxa amna nekarymehe. Khoryenkomо nànyaketxho me ryhe amna nekarymehe. Noro nenyàr me amna nekarymehe, Kryestu yoh me amna yesnàr ke.

3

Àmenhosahotho yoho rma haxa ohxe naña Kho-ryenkom yokato nyeryetxho katxhàrà on ha.

¹ Àro wyaro roskarymantoko, onà wyaro kahra rma wehxaha. Roywenyeke harha natxow hamà, Koryentu hon komo, àro ke, koskarymen hamà, àwyanye ohxe rohutwatxho me, kahra wehxaha. Ohyakanye tàtontokonye, onà wyaro nehutwamohsetxow hamà, anar komo, hananàhno ynye komo. Tkukuthuyamo karyehtanà yonyhetxow hamà, owyanye, ohxe thutwanàr kom horà. Àro wyaro rma rha, ohyayenye tàtontokony xarha, akaryehtan komo yaryatxhe, anar komo hyaka, nyamoro wya ohxe thutwanàr kom horà. Àro wyaro ehutwamohsohnà ro me wehxaha. ² Akaryehtan kom hoye rohra ohxe thutwaxem me wehxaha. Rowya ahananàhàthàyam hoye ro haxa ryhe ohxe thutwaxem me wehxan hamà. Àsok tawro hana. Rowya ahananàhàthàyam hoye ro, Kryestu mryenon me manatzow hamà, omeroron komo nhutwanàr me. Àro ke, akaryehtan komo yarhàrà wehxaha, anar komo wya ryehutwamohsonàr horà. Tàwyanye oyonyetokonye rma, ohxe

rohutwetxow hamà, omeroron komo. Rohnawo rma khutwetxhe xarha, ronhananàhàthàyam me.

3 Kryestu karyehtan me xarha manatxhe, omnyamo. Àro wyaro rma ketxownà, uro ha, rowya ahananàhrà kom ke mak ha. Toto nmenhotho mehra mak manatxhe. Khoryenkom yokato nmenhotho me haxa manatxhe, tehxemà ro yokato nmenhotho me mak ha. Amnyehra, toh hoko ryhe tàrwònà menhoy hatà, Khoryenkom, Moyses heno komo hyaka. Amnye rma haxa ryhe, toh hokohra, oyowan kom hok haxa tàrwònà menhoye, Kryestu karyehtan me oyehtxoho menyé.

4 Àro ke, onà wyaro kany me wehxaha, Khoryenkom wya. Apa y, rowya thananàhàthàyam hoye ro ryhe, omryenon me natxhe, nyamoro ha, àro wyaro àkehe, Kryestu yano me mak ha, kany me wehxaha, àwya.

5 Rahoxet hoye rohra mak ketxownà, Kryestu mryenon me harha. Tàywero ryehtxoho hoye ro ryhe, Kryestu mryenon me harha nehtxownà, kahra ro mak wehxaha. Khoryenkom ryhe, ahananàhnye kom me ryeryeye. Noro yahoxet hoye ro ryhe ketxownà, Kryestu mryenon me harha.

6 Noro rma, tanoto me ryeryeye, tàrwònà yokarymany me ryehtxoho me. Amnyehra, tàrwònà menhoy hatà, Moyses heno komo hyaka, nyamoro heno yweronàhyamanàr horà. Àmenhosahohnàtho rma yokarymany me wehxaha. Noro yokato nyeryetxho haxa yokarymany me wehxaha. Àwya romryenon

komo yonyhoryetxehkany me harha wehxaha katxho rma yokarymany me wehxaha, noro yano me mak ha. Àsok tawro hana. Àmenhosahotho ryhe kwayehketxow hamà, eyukhura kesnàr kom ke. Khoryenkom yokato haxa ryhe, karyhe roro harha keryatxhe.

7 Àsok hana nehxakon ha, àmenhosahotho ha, kwayehkanyetho komo rma. Toh hoko àmenhosah me nehxakon hatà. Ohxe rma nehxakon hatà. Tàwyà àmenhontoko rma, ehonomnà me xaxa nosonyhoy hatà, Khoryenkom, Moyses heno wya. Àro hoye ro tawasnye rma haxa nehxakon hakahpa tà, noro heno yompatarà. Onkaxnyo yeryakonà rma haxa mak hatà. Empatarà yonyhera ro mak nehxatxkon hatà, Ehsayewyana heno komo, àwya tonkaxnyàr kom ke hatà. Mexe nyhe txko ehxah me nosomtatkay hakahpa harha tà.

8 Àrotho yoho rma haxa ohxe naha, Khoryenkom yokato nyeryetxho. Àmenhosahotho hoko texetxhàr yoho rma haxa, ehonomnà me xaxa nosonyhehe, Khoryenkom, kàwyanye, tokato wya ohxe kenyàr kom ke mak ha.

9 Tanàhnohsom me manatxhe hampànà kany me nehxakon hamà, àmenhosahotho. Àrotho hoko rma, ehonomnà me xaxa nosonyhoy hatà, Khoryenkom. Àro yoho rma haxa, ehonomnà me xaxa nosonyhen hamà, kàwyanye. Àsok tawro hana, ronenyhoryetxho me harha manatxhe kany me tesnàr ke hamà. **10** Àrotho ryhe, ohxehra harha naha, kàwyanye. Àrotho hoko rma, ehonomnà me xaxa Khoryenkom yonyhera

harha tehxatxow hamà. Àsok tawro hana. Noro nenyhoryetxho me harha kehtxoho kom hok haxa ryhe, ehonomnà me xaxa noro tenyatxow hamà.

11 Àrotho rma, ehonomnà me Khoryenkomо yonyhothàrànhàràthо rma, tosomtatkaxem me nehxakonà. Khoryenkomо nenyhoryetxho me kehtxoho kom haxa ryhe, osomtatkahra ro mak na ha ha. Àro ke, àrotho yoho rma haxa, ehonomnà me xaxa Khoryenkomо yonyhen hamà.

12 Khoryenkomо wya konyhoryetxho kom hona ro rma haxa wehxaha. Àro ke, oseryehpàra ekarymany me wehxaha. **13** Moyses heno haxa ryhe nosompatanyohomtoy hatà, Ehsayewana heno komo yoseryehrà ke. Nosompatanyohomtoy hatà, osomtatkànàrà yonyhera ehtxoho menye.

14-16 Akàhpàra mak nehxatxkon hatà, Ehsayewana heno komo, tàhnawonye. Akàhpàn me rma netxownà hatà, Khoryenkomо, tarwon hutwahra ehtxoho menye. Àmenhosahotho rma yonyatxhe haryhe. Uhutwahra rma natxhe. Moyses heno yompatarà yonyhera nehtxownà heno hatà, osompatanyohomtonàr ke. Àro wyaro rma rha, noro heno nmenhootho hutwahra rma natxhe, osompatanyohomtosaho wyaro tesnàr kom ke, tàhnawonye akàhpàra tesnàr kom ke. Kryestu marma ryhe, takàhso harha keryatxhe. Kohkom hona harha kàwyanye xenyetoko, Khoryenkomо rwonà thutwetxhe harha.

17 Àme rye rma nay hamà, Kohkom yakoro, Khoryenkom yokato. Kohkom yokato yoh me kehtokonye, onà wyaro katxho mehra harha tehxatxhe. Àmenhosahotho yawo ro mpàn ehtxok

ha katxho mehra harha tehxatxhe. ¹⁸ Kàwyamo ryhe, osompatanyohomtosaho wyarohra harha tehxatxhe. Ekato me rma, Kohkomo tenyatxhe. Ehonomnà me xaxa noro tenyatxhe. Kàwyanye xenyetoko rma, anar me harha tehxatxhe. Noro wyaro nyhe tehxatxhe, ohxe nyhe, ehonomnà me nyhe, kàwyanye noro yonyàr ke mak ha. Àro wyaro rma keryatxhe, Kohkomo, Khoryenkom yokato rma.

4

Yaworon xaxa wekarymehe oseryehpàra rma katxhàrà on ha.

¹ Khoryenkomо wya, romryenon komo yonyhoryetxehkany me harha wehxaha, katxho rma yokarymany me wehxaha. Rohnàn yawo tehtxoho hoye ro ryhe, ekarymany me ryeryeye, Khoryenkomо. Àro ke, towankaryhe rma haxa wehxaha.

² Uro ryhe, yaworo haxa wekarymehe. Anar kom haxa ryhe, yaworohra Khoryenkomо rwonà yokarymetxhe. Tonytxany komo rma yonkuhtetxhe ha. Atxke mak natxhe. Atxke ehxaho rma, yaworo oskarymahra rma natxhe ha. Oskeno rma nekarymetxhe haryhe, yaworohra mak ha. Nyamoro wyarohra mak wehxaha. Yaworon xaxa wekarymehe, oseryehpàra rma, toto komo wya, omeroron komo wya. Tàhnawonye yaworo tehtwantokonye rma, onà wyaro tawro xe wehxaha, ronytxany komo wya. Yaworo nekarymen hamà, mosonà, tawro xe wehxaha, àwyanye. Àro wyaro tawro horà

rma, yaworon xaxa wekarymehe, Khoryenkomо
nenyàr me.

³ Anatoko àro wyaro kahra natxow hana,
ronytxany kukuru komo. Yaworo nekarymen
hamà kahra natxow hana. Àsok tawro
hana, tanàhnohsom me tesnàr kom ke hamà.

⁴ Khoryenkomо yoyuknyehnà komo rma
nyamoro ha. Tàhnawonye enhun komo wyaro
texem me natxhe, yaworon hutwahra ehtxoho
menye. Àro wyaro neryatxhe, Satanà
ymo, Khoryenkom xanhàn kom yohà ymo.
Nyamoro rma, awaràn wawo rma natxhe. Àrwo
yonyhorunu hutwahra rma natxhe. Ehonomnà
me xaxa Kryestu yonyhera rma natxhe.
Khoryenkomо wyaro rma rha, ehonomnà me
xaxa naха, noro ha.

⁵ Àsok hana nayha, àrwo yonyhorunu, ronekary-
manàrà. Kohkom me naха, Txesusu Kryestu,
katxho me rma naха. Rowya ekarymantoko,
urohnà rma, noro haxa, wekarymehe. Rohoko
rma, onà wyaro haxa àkehe. Ayanoto kom me
wehxaha, Txesus yanoto me ryesnàr ke mak ha,
àkehe, owyanye. ⁶ Àsok tawro hana, Khoryenkomо
wya rawasmenàr ke hamà. Amnyehra awasànà
yakàhtoy hatà, Khoryenkomо. Tawanye roro rma
ehtoko, tawasnye harha hak nahko kekon hatà.
Noro rma, rohnawo rawasmeye. Ehonomnà me
xaxa nosonyhoye, rowya. Kryestu rma yonyhoye,
rowya. Rowya Kryestu yonyàr ke ryhe, ehonomnà
me xaxa Khoryenkomо uhutwekonà. Àro rma
yokarymany me wehxaha, toto komo wya. Àro
wyaro rma rawasmeye, Khoryenkomо, rohnawo.

Teryewhamnohsomà ro me Pawru yoskary-matxhàrà on ha.

⁷ Àro wyaro ehonомнà xaxa hutwany me wehxaha. Ekarymany me xarha wehxaha. Ehonомнà me xaxa noro yehtxoho, enyhoru ro wyaro nay hamà, uru wyaro, ehetâhpencyeno wyaro. Uro haxa ryhe, anhà wyaro wehxan hamà, oryenà wyaro, yukryeka kahsaho wyaro. Anhà wyarono rma yanotomaye, Khoryenkomo, tahoxetà rma yonyhonàr horà, toto komo wya onà wyaro tawro horà, mosonàhnà, Khoryenkomo haxa, ehonомнà me xaxa nay hamà, tawro horà, àwyanye.

⁸ Ryeryehokanye ro me natxhe, toto komo. Rarymahra mak natxhe, Khoryenkomo wya rakoronomanàr ke. Toseryehokaxemà ro me wehxaha, rohnawo. Khoryenkomo hona ro mak wehxaha, oseryehokatxehkahra ryehtxoho me.

⁹ Ryeryewhamnohnye ro me natxhe, anar komo. Rohutwahkahpàra mak naха, Khoryenkomo. Rotahetxhe, anar komo, ryehurstxho me. Rowayehkahra mak natxhe, Khoryenkomo wya rokurunhonàr ke. ¹⁰ Tan tehtoko, twayehkaxem me nehxakon hamà, Txesusu. Àwayehpànà ro me mak naха, noro ha. Noro wyaro rma rha twayehkaxemà ro me wehxaha, àwayehpànà ro wyaro rma rha ryehtxoho me. ¹¹ Tano roro rma ryehtoko, twayehkaxemà ro me wehxaha, Txesus yanoto me ryesnàr ke mak ha. Khoryenkomo yano me àro wyaro wehxaha, onà wyaro tonyxem me ryehtxoho me, àwayehpànà ro wyaro tonyxem me ryehtxoho me. Twayehsom me rma ryehtoko, àwayehpànà ro wyaro ronyhen hamà,

Khoryenkomo, toto komo wya.

¹² Àro wyaro teryewhamnohsomà ro me wehxaha, uro, twayehso ro. Omnyamo ryhe, ronhananàhàthàyamo rma, àwayehpànà ro me manatxhe. Karyhe roro harha manatxhe, ohnawonye.

¹³ Àsok hana nmenhoy ha, amnyehran heno. Onà wyaro nmenhoy hatà, Khoryenkomb karyehthan yawo.

Khoryenkomb hona wenye, àro ke, koskarymaye. Àro wyaro nmenhoy heno hatà, Khoryenkomb hona tàwya xenyàr ke mak hatà. Noro heno wyaro, Khoryenkomb hona xenye ro me rma rha wehxaha, uro xarha. Àro ke, toskarymaxemà ro me rma rha wehxaha. ¹⁴ Àsok tawro hana, onà wyaro rowya uhutwanàr ke mak ha. Txesusu yanàmye, Khoryenkomo. Kohkomo yanàmnyenhàrà rma, uro xarha ranàmyaha hampànà, Txesusu wyaro rma rha. Omnyam xarha ayanàmyatxhe hampànà. Uro xarha, omnyam xarha, omeroro rma karyatxhe hampànà, tàhyaka rma.

¹⁵ Àsok hana wehxan ha. Teryewhamnohsomà ro me wehxan hamà. Oywakryenàr kom horà ryhe, àro wyaro wehxaha, thenyenohnà komo rma yowakryenàr horà. Towakryexem me nyhe thenyenohnà komo yesnàr xe wehxaha, thenyehra rma haxa àwyanye onà wyaro tawro horà, ohxe xaxa nay hamà Khoryenkomo tawro horà, àwyanye, thenyenohnà komo wya.

Ronenyehtorà rma hona ro wehxaha katxhàrà on ha.

¹⁶ Àro wyaro rakoronomehe, Khoryenkomо. Àro ke, towankaryhe rma haxa wehxaha. Rohunutho natanàhnohan hamà, twayehsom me ryesnàr ke. Rohnaw haxa ryhe, emahona ro tonyhoryexem me nyhe wehxaha. ¹⁷ Mexehra naha, ryeryewhamnohtoho, meya rorohra mak ha. Àro hoye ro, ohxe roro rma haxa wehxaha, amnye ha. Amnye ohxe ryehtxoho rma, meya roro rma haxa naha, ryeryewhamnohtoho wyarohra mak ha. ¹⁸ Àsok tawro hana. Amnye ohxe ryehtxoho yonyhera rma hak wehxan hamà. Ronenyehtorà rma hona ro mak wehxaha. Àsok tawro hana. Denyàr komo ryhe, mexehra naha. Tosomtatkaxem me naha. Denyehtorà rma kom haxa ryhe, osomtatkahra ro mak naha ha. Meya roro rma haxa mak naha ha.

5

Towankaryhe rma haxa wehxaha rowayehrà hoko katxhàrà on ha.

¹ Àro ke, towankaryhe rma haxa wehxaha. Àsok tawro hana, rowya onà wyaro uhutwanàr ke mak hamà. Amnye anar me harha mpàn naha ha, rohunu. Tano rma ryehtoko, tanhàntaxem me nay hamà, wato txko wyaro. Rowayehnàtoko, nanhàntatàhken haxa hamà. Amnye haxa, anar me harha mpànà naha ha, rohunu, nàmno wyaro. Toto nyeryetxho mehra mak naha. Khoryenkom nyeryetxho me haxa naha. Kahe yawo mpànà naha ha, osomtatkahnà ro me mak ha. ²⁻³ Tano rma ryehtoko, kekrawen hamà, rohunutho yanhàntanàr ke. Anaro yesnàr xe rma

haxa wehxaha. Àsok hana tewomumtetxow ha. Tewomumtetxow hamà, anyempera kesnàr kom hona. Àro wyaro rma rha anaro rohun yawo ryesnàr xe rma haxa wehxaha. Kahe yawono rma yawo ryesnàr xe wehxaha, ehàmra ryesnàr hona. ⁴ Àsok tawro hana. Onàtho yawo roro rma ryehtoko, kekrawen hamà, teryewhamnohsom me rma haxa ryesnàr ke. Ehàmra ryesnàr xehra mak wehxaha. Enyhoru yaw haxa ryesnàr xe wehxaha. Àro yaw ryehtoko, ehxera harha nay hamà, twayehsomàtho. Àwayehpànà ro haxa ryhe, tehxemà roro me naha. ⁵ Àro wyaro kesnàr kom horà ryhe, konyhoryetxownà, Khoryenkomo. Noro rma, tokato yàmye, kàwyanye, àwayehpànà ro me harha kehutwatxho menye.

⁶ Àro ke, towankaryhe roro rma haxa wehxaha. Onà wyaro ryhe kehutwehe. Tano roro rma ryehtoko, rohunutho yawo roro rma ryehtoko, Kohkomо hyawohra rma hak wehxan hamà. ⁷ Àsok tawro hana. Noro yonyhera rma hak wehxan hamà. Noro hona mak wenyaha, tano rma hak ryehtok mak ha. ⁸ Towankaryhe rma haxa wehxaha, rowayehrà hoko. Rohunutho yawohra haxa ryesnàr xe wehxaha, Kohkomо hyawo ryehtxoho me.

⁹ Noro yeryehotanàhrà xe roro rma haxa wehxaha. Rohunutho yawo rma ryehtoko, rohunutho yawohra ryehtok xarha, noro yeryehotanàhrà xe roro wehxaha. ¹⁰ Àsok tawro hana, khutwamohsonye ro kom me noro yesnàr ke hamà. Noro hyaka tàtetxhe hampànà, Kryestu hyaka rma, àwyá khutwamohsonàr kom

horà. Ohxe kehtxohotho komo hutwamohsehe hampànà. Atxke kehtxohotho kom xarha hutwamohsehe hampànà. Àsok hana tehxatxow ha, tano rma kehtokonye, khunuthuyam yawo rma kehtokonye, ohxe hana, ohxehra haxa hana. Àro wyaro rma rha nehemehe hampànà, noro ha, kàwyanye, towenyxa nye. Ohxe kehtxohotho komo yehemehe hampànà. Ohxehra kehtxohotho kom xarha yehemehe hampànà, Kryestu.

Toto komo xe tehtxoho hoye ro wayehye Kryestu katxhàrà on ha.

¹¹ Àro wyaro khutwamohsony kom me mpànà na ha, Kohkomo. Noro hona mpànà tenytxe ha. Khutwamohsony kom hona rowya xenytxoho hoye ro wekarymehe, toto komo wya, yaworo xaxa màken hamà tawro horà, àwyanye. Toto yeryehotanàhnye mehra rma, yaworon me haxa uro wekarymehe. Àro wyaro yaworon me ro-hutwehe, Khoryenkomo. Àro wyaro yaworon me rohutwanàr xe wehxaha, owyany xarha. Ohnawonye yaworo oyehutwantokonye, onà wyaro tawro xe wehxaha, owyany. Yaworon me xaxa nay hamà, Pawru, tawro xe wehxaha. Àro wyaro kahra kat manatxowà, rohoko.

¹² Okukuru komo ryhe, àro wyaro kahra natxow hatà. Tàwyanye toto yonyetoko, eholomnà me noro yehtxoho hutwanàr xe natxow hamà, nyamoro ha. Tàhnawo ohxe ehtxoho hutwahra mak natxhe ha. Onà wyaro kahra mak wehxaha. Koskarymen hamà, àwyanye ohxe rohutwatxho me, kahra mak wehxaha. Yaworon me uro wekarymehe, àkehe mak ha, owyany onà

wyaro tawro horà, yaworon me xaxa nay hamà, Pawru, tawro horà. Àro wyaro owyanye tawro ke, nyamoro manwekyatxow hamà. Yaworon mehra nay hamà, Pawru, kany komo rma manwekyatxow hamà.

¹³ Thenyehra rma haxa roskarymantoko, onà wyaro màketxow hana. Tàywenyeken me nay hamà, ketxow hana, okukuru komo, rohoko. Tàyweron me haxa na, ketxow hana, anar komo. Àsok tawro hana. Tàywenyekeno wyaro roskarymantoko, onà wyaro tawro xe wehxaha, owyanye. Ohxe xaxa nay hamà, Khoryenkomo, thenyehra tawya Pawru yowakryenàr ke, tawro xe wehxaha, owyanye. Tàywerono wyaro haxa roskarymantoko, àro wyaro rma koskarymehe, thenyehra oy-owakryenàr kom horà.

¹⁴ Àsok tawro hana, rowya roxe rma haxa Kryestu yehtxoho hutwanàr ke hamà. Àro hoye ro noro wekarymehe xaxa mak hampànà, toto komo wya, rowya onà wyaro uhutwanàr ke. Toto komo xe tehtxoho hoye ro wayehye, Kryestu, omeroron komo yonyhoryenàr horà. Noro wayehnàtoko rma, omeroron komo wayehrà yonyakon hamà, Khoryenkomo, àwayehpàra harha ehtxoho menye. ¹⁵ Àro wyaro kesnàr kom horà wayehye. Àwayehsahonhàrà rma, nasanàmye harha. Àro hoye ro àwayehpàra harha tehxatxhe. Àwayehpànà ro me ketxownà, eryehotahra harha kehtxoho menye, teryehotanàhnye ro me haxa kehtxoho menye.

Kryestuyoh me toto yehtoko anar me harha nay

hamà katxhàrà on ha.

¹⁶ Amnyehra, rowya toto yonyetoko, yaworohra noro wenyakonà. Ehonomnà me naye, ehonomnà mehra kat naye, àkekonà, toto kom hoko. Àro wyaro rma rha Kryestu wenyakonà, toto komo wyaro rma rha. Amnye rma haxa ryhe, anar me harha toto komo wenyaha, rowya roxe rma haxa Kryestu yehtxoho hutwanàr ke. Kryestu xarha wenyaha, anar me harha.

¹⁷ Kryestu yoh me toto yehtoko, anar me harha nay hamà. Amnyehra tehutwatxhàràtho hokohra harha nay hamà. Anar me harha nehutwen hamà.

Tànàhnàn me harha ketxownà Khoryenkomo katxhàrà on ha.

¹⁸ Àro wyaro anar me harha keryatxhe, Khoryenkomo. Noro rma, tànàhnàn me harha ryeryeye, Kryestu wayehrà ke. Ekarymany me xarha ryeryeye. Tànàhnàn me harha ketxownà, Kryestu wayehrà ke, kanye ro me ryeryeye, toto komo wya. ¹⁹ Àsok tawro hana. Kryestu wayhàthàr hoye ro, tànàhnàn me harha toto komo yeryaha, Khoryenkomo. Anhà komo rma yeryaha, tànàhnàn me harha. Atxke manatxhe hampànà kahra harha na, àwyanye. Àro wyaro ekarymanye ro me ryeryeye, toto komo wya.

²⁰ Àro ke, Kryestu yanoto ro me wehxan hamà. Noro yano me ro rma wekarymen hamà. Onà wyaro àkehe, toto komo wya. Kryestu yano me ryhe, onà wyaro xaxa mpànà àkehe ha, owyanye. Noro hona harha xenytxoko, Khoryenkomo nàhnàn me harha oyehtxoho menye, àkehe, àwyanye. Àro wyaro rowya ekarymanàr ke

ryhe, toto komo yanyekyan hamà, Khoryenkomо, tàhyaka.

²¹ Kryestu yanhànà, ehxera ro mak nehxakonà. Atxke harha noro yonyeye, Khoryenkomо, atxke konyherany harha tehtxoho me, tànenyhoryenàr me harha kehtxoho menye. Kryestu yoh me kehtokonye, Khoryenkomо nenyhoryetxho me tehxatxow hamà.

6

Onà wyaro ryexetxhàràtho hoye ro ohxe kosony-hoy hamà katxhàrà on ha.

¹ Àro wyaro Khoryenkomо yakoronomanye ro me wehxan hamà. Noro yakoronomanye rma, onà wyaro xaxa mpànà àkehe ha, owyanye. Khoryenkomо newakryetxho me manatxow hamà. Noro hnànkahra ro mak ehtxok hampànà, àkehe, owyanye. Noro newakryenàr me roro rma ehtxok hampànà, àkehe, owyanye. ² Àsok tawro hana. Onà wyaro nkekong hatà, Khoryenkomо, tkaryehtan yáwo.

Owyanye uro ewakryeko katxhe rma, àro rma ho kowakryetxownà. Owyanye uro enyho-ryeko katxhe rma, àro rma ho konyhoryetxownà.

Àro wyaro rma nkekong hatà, Khoryenkomо, tkaryehtan yáwo. Àsok tawro hana. Amnye rma kowakryeny kom me nay hamà. Àro ke, mexehra noro hona tenyatxow hamà, àramampàra rma àwya konyhoryetxho menye.

³ Onà wyaro kahra ro mak ehtxoko, rohoko. Yaworon mehra nekarymen hamà, kahra ro mak

ehtxoko. Àsok tawro hana. Onà wyaro tkahoryehra nay hamà. Atxke naha, Pawru, àro ke, Kryestu hona xenyhera wehxaha, tkahoryehra nay hamà, yaworon me ryesnàr ke.

⁴ Àsok hana ohxe natxow ha, Khoryenkom yanoto kom ha. Nyamoro wyaro, ohxe rma rha kosonyhoye, uro xarha. Onà wyaro ryexetxhàràtho hoye ro, ohxe kosonyhoy hamà, Khoryenkom yanoto me. Omeroro enàmnye ro me wehxakonà. Ryeryewhamtoho rma wenàmyakonà, roho rma haxa ohxehra ryehtxoho xarha, tàywenyeke tehxe ro ryehtxoho xarha wenàmyakonà. ⁵ Toto komo wya rohpohtxoho xarha, watxa ymo yaka rahryemtxoho xarha, toh ke rotahatxho xarha, wenàmyakonà. Tamotohsoratamohtxoho xarha, ànàkhàra ryehtxoho xarha, ànyahpàra ryehtxoho xarha, wenàmyakonà. Àro wyaro enàmnye ro me ryexetxhàràtho hoye ro, ohxe kosonyhoy hamà, Khoryenkom yanoto me.

⁶ Onà wyaro ryehtxoho hoye ro xarha, ohxe kosonyhen hamà, noro yanoto me, anhà hokohra ro mak ryehtxoho hoye ro rma, Khoryenkom yehutwatxho hutwany me ryehtxoho hoye ro xarha, ohsànàhpàra ryehtxoho hoye ro xarha, towahke ryehtxoho hoye ro xarha, Khoryenkom yokato yoh me ryehtxoho hoye ro xarha, toto xe xaxa ryehtxoho hoye ro xarha, ⁷ yaworon xaxa yokarymany me ryehtxoho hoye ro xarha, Khoryenkom yahoxet yano me ryehtxoho hoye ro xarha, àro wyaro ryehtxoho hoye ro rma, ohxe kosonyhen hamà, Khoryenkom yanoto me. Noro nenyhoryetxho me ryhe, tahoxerye rma haxa we-

hxaha, rohnawo, anhà hona ryekurunhonàr horà, anhà yarymanàr hoko xarha ryesnàr horà.

⁸ Ehonomnà me nay hamà, mosonà, ketxhe, anar komo, rohoko. Norohnàtho me nay hamà, ketxhe xarha, anar komo, rohoko. Atxke naха, ketxhe, anar komo. Ohxe naха, ketxhe xarha, anar komo, rohoko. Àro wyaro anar me rha tawro hoye ro, Khoryenkom yanoto me kosonyhen hamà. Onkuhtono ynye me ronyatxhe, anar komo. Onkuhtono ynye me tonyxemà rma, yaworon me rma wehxaha. ⁹ Noro hutwahra ro mak wehxaha, ketxhe, anar komo, rohoko. Ànhutwahtor komo rma, omeroron komo nhutwanàr me wehxaha. Twayehsom me ronyatxhe, anar komo. Twayehsom me tonyxemà rma, àwayehpàra rma wehxaha. Ranàhnnohyatxhe, anar komo. Rowayehkahra mak natxhe ha. ¹⁰ Tekhokaxemà ro me ronyatxhe, anar komo. Tekhokaxemà ro me tonyxemà rma, teryehorye roro rma wehxaha. Ewakryehnà ro me ronyatxhe, anar komo. Ewakryehnà ro me tonyxemà rma, thenyenohnà komo wewakryehehe, Khoryenkomо wya. Àkatxhomnà ro me ronyatxhe. Àkatxhomnà ro me tonyxemà rma, tkatxhonkemà wyaro rma wehxaha, tkatxehkaxe ro, Kryestu newakryetxho me ryesnàr ke.

Rohnànyaworma haxa ehtxoko katxhàrà on ha.

¹¹ Koryentu hon komo y, ronàhnàn komo y, koskarymatxehkano, owyanye, ohnàn kom yawo rma haxa ryesnàr ke. ¹² Oxenye rma haxa wehxaha, thenyehra rma haxa mak ha. Àro hoye ro koskarymatxehkehe, owyanye.

Omnyam haxa, roxehra manatxow hamà. Roxe rma manatxhe haryhe, atxke txko mak ha. ¹³ Rohnàn yawo rma haxa ehtxoko, ohnàn kom yawo rma haxa ryehtxoho wyaro mak ha. Àsok tawro hana. Àro wyaro àken hamà, rohokru me oyesnàr kom ke mak ha.

Enyhoru ro me kehtxoho kom hoko rma haxa tehtxe katxhàrà on ha.

¹⁴ Kryestu mryenonàhnà komo yakoronomanye ro mehra ehtxoko. Àsok tawro hana. Anhà komo wyarohra ro mak natxow hamà, enyhoru komo. Àro ke, àhyawonye tesnàr komo xehra ro mak natxow hamà. Awaràñ wawon kom yakoro àtohra ro mak natxow hamà, awasàñ hon komo. ¹⁵ Àme ryehra ro mak natxow hamà, Kryestu, Satanàsà ymo yakoro. Kryestu hona xenyehnà komo ryhe, noro hona xeny komo wyarohra ro mak natxow hamà. Àme ryehra ro mak nehutwetxow hamà. ¹⁶ Anar komo horyenà ro kuknonà wyarohra ro mak nay hamà, Khoryenkom mònà. Àto ryehra mak nay hamà. Kàwyamo ryhe, Khoryenkom mòn me tehxatxhe. Tehxemà ro mòn me tehxatxhe, kàhyawonye roro noro yesnàr ke. Àro hoko rma, onà wyaro nkekón hatà, Khoryenkom, tkaryehtan yawo.

Nyamoro wawo roro mpàñà wehxaha ha.

Àwawonye roro rma konmahiya. Àhoryenà ro kom me xaxa mpàñà wehxaha ha. Romryenon kom me xaxa mpàñà natxhe ha, nyamoro ha. ¹⁷ Onà wyaro nkehe xarha, Kohkomo, àwyanye. Romryenon

kom me manatxhe, àro ke, anar komo hyaye otowtxoko. Àawawonyehra ro mak ehtxoko, kehe. Eten kom hana atxke nay ha, rowya. Àro hokohra ro mak ehtxoko. Anhà hokohra oyehtokonye rma, kowakryetxhe xaxa hampànà, kehe, Kohkomo. ¹⁸ Oyàmkom me xaxa mpànà wehxaha ha. Romuru me xaxa mpànà manatxhe ha. Romsàr me xaxa mpànà manatxhe ha, kehe. Àro wyaro rma nkehe, Kohkomo, ehonomnà xaxa ymo, tàmryenon komo wyo.

Àro wyaro rma nkekón hatà, Khoryenkomo, tkaryehtan yawo.

7

¹ Ronàhnàn komo y, àro wyaro tàwya kowakryetxho komo yokarymay hatà, Khoryenkomo, kàwyanye. Àro ke, tosonyhoryetxe. Eten kom hana atxke keryatxow ha, khun kom hoye ro kanàhnohnye kom hana, kàhnawonye kanàhnohnye kom haxa hana. Àro kom hokohra ro mak tehtxe, kosonyhoryenàr kom horà. Khoryenkomo hona tenytxe. Noro hona xenye rma, enyhoru ro me kehtxoho kom hoko rma haxa tehtxe.

Teryehorye rma haxa wehxaha ohokonye katxhàrà on ha.

² Rohnàn yaw ehtxoko. Àsok tawro hana. Owàràhyakanyehnà rotho komo rma uro hamà. Anhà hoko oynyehnà rotho komo rma uro hamà. Oyonkuhtonyehnà rotho komo rma uro hamà.

³ Àro wyaro rowya tatoko rma, onà wyaro kahra rma wehxaha. Atxke manatxow hamà, roxehra oyesnàr kom ke, kahra rma wehxaha. Àsok tawro hana, ohnàn kom yawo rma haxa ryesnàr ke. Àro wyaro àkano rma. Rowayehnàtoko, ohnàn kom yawo rma wehxaha. Awayehpàra rma hak ryehtoko, ohnàn kom yawo rye rma haxa wehxaha.

⁴ Thenyehra rma haxa kokarymetxhe, anar komo wya. Ohxe rma haxa natxow hatà, nyamoro ha, àkehe, àwyanye, ohokonye. Ekhokahra harha wehxaha, ohokonye. Teryewhamnohsomà rma, teryehorye rma haxa wehxaha, ohokonye. Àsok tawro hana, rowya oyokaytà komo yonytxanàr ke hamà.

⁵ Maseknonya yamtar hona romokàtxhe rma, ohxehra rma wehxakonà. Eryehohra rma wehxakonà. Thenyehra rma haxa teryewhamnohsomà ro me wehxakonà. Ryeryewhamnohyatxkonà, Kryestu mryenonàhnà komo. Rohnaw xarha koseryehokekonà, Kryestu mryenon kom hoko, ohokonye rma. ⁶ Ryeryehotanàhye mak ha, Khoryenkomo. Eryehohnàtho komo yeryehotanàhnye xaxa kax mak naha ha. Noro rma ryeryehotanàhye, ohyayenye Txetu yomoknàr ke mak ha.

⁷ Omoknàr marmahnà ke, teryehorye noro yesnàr ke xarha, teryehorye rma rha wehxakonà, uro xarha. Àsok tawro hana. Ohokonye rma teryehorye nehxakon hamà. Noro meryehotanàhtxownà hamà, omnyamo, thenyehra mak ha. Oyokarymatxownà, rowya. Oyonyàr xe rma haxa natxow hatà, kekonà, rowya. Nekhoketxok

hatà, thokonye oyekhokanàr ke, kekonà. Ayakoronomanàr xe rma haxa natxow hatà, kekonà. Txetu, rowya, ohokonye. Àro ke, eryehotatàhkaxah me rma haxa wehxakonà.

⁸ Owyanye rokaryehtanà yonyetoko, mekhokatxownà hamà. Amnyehra htxero, koseryehokekonà, rowya okhokanàr kom ke. Oseryehokahra harha wehxaha. Àsok tawro hana, rokaryehtan hoye ro oyekhokanàr kom ke, mexehra oyekhokanàr kom ke.

⁹ Oyekhokatxhàyam hokohra mak keryehotehe. Oyekhokatxhàyam hoye ro, anar me harha ayanhànàthàyamo menytxownà hamà. Àro hoko rma, teryehorye wehxaha, ohokonye. Ekhokaxaho rma, Khoryenkom hona harha menytxownà hamà. Noro yano me mekhokatxownà hamà. Noro rma okhokatxownà hamà, tànewakryenàr me harha oynyàr kom horà. Rokaryehtan hoye ro oyowakryenàr komo xe rma haxa nehxakon hamà.

¹⁰ Àsok tawro hana. Khoryenkom yano me kekhokantokonye, anar me harha kanhànàthàyamo tenyatxow hamà. Àro hoye ro konyhoryetxhe, noro ha. Oseryehokahra harha tehxatxow hamà, kàwyanye anar me harha kanhànàthàyamo yonyetxhe mak ha. Noro yano mehra haxa kekhokantokonye, noro xanhàn komo wyaro rma kekhokantokonye, ohxehra rma haxa tehxatxow hamà, twayehso ro mak ha.

¹¹ Noro yano me mak mekhokatxownà. Àro ke, ohxe oyesnàr komo xe rma haxa mehxatxkon hamà. Atxke manatxhe katxho mehra harha

mehxatxkon hamà. Kwawonye nay hamà, anhà, kany me harha mehxatxkon hamà. Khoryenkomо wya ayanàhnohrà kom hona harha menyatxkon hamà. Ronyàr xe rma haxa mehxatxkon hamà. Rakoronomanàr xe rma haxa mehxatxkon hamà. Tanhàn hokonotho hanatanàhrà xe harha mehxatxkon hamà. Àro wyaro rma ohxe harha oyesnàr komo xe mosonyhetxkon hamà. Atxke manatxhe katxho mehra harha mosonyhetxkon hamà, Khoryenkom yano me oyekhokanàr kom ke mak ha.

¹² Àro wyaro oyesnàr kom horà ryhe rokaryehtanà àmenhoye, ohyakanye. Atxke ehxahotho hokon marmahnà rma àmenhoye. Noro nwàràhyakanàràtho xarha hokon marmahnà rma àmenhoye. Rox harha oyehutwanàr kom hokon haxa ryhe àmenhoye. Àsok tawro hana. Roxan me rma haxa oyehutwanàr komo xe wehxakon hamà, Khoryenkomо nenyàr me mak ha. Àro wyaro harha oyesnàr kom horà ryhe àmenhoye, rokaryehtanà, ohyakanye. ¹³ Àro ke, teryehorye harha wehxaha, ohokonye, rox harha oyosonyhonàr kom ke.

Uro marmahnà, Txetu xarha, teryehorye rma haxa nay hatà, ohokonye. Àro ke, teryehorye rma haxa wehxaha, teryehorye noro yesnàr ke. Àsok tawro hana, owyanye noro yeryehotanàhrà ke hamà.

¹⁴ Ohxe rma haxa natxhe, Koryentu hon komo, kanyenhàr me wehxakonà, àwya. Yaworo kanyenhàr me uro menyhotxownà hamà, àwya,

ohxe oyesnàr kom ke. Àro ke, nawexenak hamà, Pawru, moxam hoko, kahra ro mak nehxakon hamà. Àsok tawro hana. Yaworo xaxa ekarymanye ro me wehxakonà, owyanye. Yaworo rma rha kokarymatxownà hamà, Txetu wya.

¹⁵ Noro ryhe, ohnàn kom yawo rma haxa nay hatà. Àsok tawro hana. Noro meyukyatxkon hatà, omnyamo, omeroro. Ukurunkahnà me noro menyatxkon hatà. Noro yoyukuhtor hona menyatxkon hatà. Àro wyaro oyehtxoho komo hutwahkahpàra nay hatà. Àro ke, ohnàn kom yawo rma haxa nay hatà.

¹⁶ Ohxe roro rma haxa natxow hamà, kany me wehxaha, ohokonye. Àro ke, teryehorye rma haxa wehxaha.

8

Anar komo yowakryenàr hoko ohxe ehtxoko katxhàrà on ha.

¹ Rowtà komo y, tanon komo hutwanàr xe wehxaha, owyanye. Wekarymaxeny haka, Maseknonya yamtar hon komo rma, Kryestu mryyenon komo rma, anato rha tohsamnohsomà ro komo rma. Khoryenkomo newakryetxho me nosonyhetxok hamà. ² Àsok tawro hana, tàtxenyerun kom hoye tàwyanye thenyehra támrà ke.

Teryewhamnohsom me rma haxa nehxatxkenano. Teryewhamnohsomà rma, ohxe rma haxa nosonyhetxoko. Yakehra rma haxa nehxakanan xarha, àkatxho komo. Teryehorye mak nehxatxkenano, thenyehra rma haxa mak ha.

Àkatxhomnà rma, thenyehra rma haxa nàmyatxoko, anar komo wya, tàtxenyerun kom hoye, yakenohnà rma hoye. Ùukunomra rma nàmyatxoko. ³ Tano me ronye rma nàmyatxoko. Tàtxenyerun kom hoye nàmyatxoko. Thenyehra nyhe nàmyatxoko, àtxenyerumra tesnàr kom yoho ro. Àro wyaro tàmrà wenyako, àwyanye.

⁴ Kryestu mryenon komo yowakryenàr xe rma haxa nehxatxkenan hatà. Ànyahpàn komo rma yowakryenàr xe rma haxa nehxatxkenan hatà. Onà wyaro nketxkenano, rowya. Anar komo wyaro rma rha, nyamoro yowakryenàr xe amna naha, ketxkenano. Amna nàmrà rma maryaha hampànà, owya nyamoro yowakryetxho me, ketxkenano, teryewrye ro, rowya.

⁵ Àro ke, àwyanye tàmrà hona ro wehxaknano. Àro hok marmahra ohxe nehxatxoko. Wahoro htxero notàmyatxoko, Kohkomò wya, rowya xarha. Khoryenkòm yano me notàmyatxoko, Kohkomò yoyuknye ro me tesnàr kom horà, royuknye ro me xarha tesnàr kom horà.

⁶ Àro ke, onà wyaro àkeknano, Txetu wya. Koryentu hon kom wawo oyehtoko, nyamoro màhananàhyatxkonà rma, ànyahpàn komo yowakryenàr hoko, àkeknano, àwya. Nyamoro rma nàmyatxkonà, tàtxenyerun kom hoye. Tàmtàhkabra rma natxhe. Àro ke, àhyakany harha àtok hampànà, owya tàmtàhkany me txetxho menye, àkeknano, Txetu wya, ohokonye.

⁷ Àsok hana manatxow ha, omnyam ha. Khoryenkomo newakryetxho me rma haxa manatxow hamà. Àro hoye ro, Kryestu hona rma

haxa menyatxow hamà. Noro yokarymanàr hoko rma haxa manatxow hamà. Noro hutwany me rma haxa manatxow hamà. Noro hyaka ayata-moknyàr kom hoko rma haxa manatxow hamà. Roxe rma haxa manatxow hamà. Àro wyaro ohxe rma haxa tehxemà rma, onà wyaro xarha ohxe ehtxoko. Anar komo yowakryenàr hoko ohxe ehtxoko.

8 Àro wyaro rowya tatoko, onà wyaro kahra rma wehxaha. Uro eyuhtxok xaxa mak hampànà, otxenyerun kom hoye tàmtxok xaxa mak hampànà, kahra rma wehxaha. Owakryeno ynyàr hoko anar komo yehtxoho wekaryemehe mak ha, owyanye, nyamoro wyaro rma rha ohxe xaxa oyosonyhonàr kom horà, toto komo xe xaxa oyosonyhonàr kom horà.

9 Àsok tawro hana. Towahke xaxa Txesusu Kryestu yehtxoho muhutwetxow hamà. Oxenye rma haxa Kohkom yehtxoho rma muhutwetxow hamà. Tkatxhonkem kom yoho rma haxa, ehonomnà me xaxa nehxakonà, noro ha. Towahke tehtxoho hoye ro, norohnàtho me harha noteryeye, oyowakryenàr kom horà. Norohnàtho me harha texetxhàràtho hoye ro, ehonomnà me harha oytxownà hamà.

10-11 Ryehutwatxho hoye ro khananàhyatxhe, otxenyerun kom hoye owyanye tàmrà hok mak ha. Amnyehra màmyatxkonà rma hatà. Ànyahpàñ komo yowakryenàr xe rma haxa mehxatxkon hatà. Txenyerun kom hoye tàmtxe, nyamoro yowakryenàr horà, màketxkon hatà. Amnye rma, towenyxa ro àtxemnyehàntatxhe rma, àtakhahra

rma hak manatxow hamà, otxenyerun komo yàmrà hoko. Àro ke àtähkatxoko. Owyanye àtähkanàr ke, yaworon me mosonyhetxow hamà. Txenyerun kom hoye tàmtxe, nyamoro yowakryenàr horà, kanyenhàrà rma, yaworon me mosonyhetxow hamà, owyanye àtähkanàr ke.

¹² Àsok tawro hana. Yakehra otxenyerun kom yehtoko, yakehra rma rha màmyatxow hamà. Yakenohná yàmnyenhàrà rma, ohxe rma manatxhe, Khoryenkomo wya, yakehra otxenyerun kom yesnàr ke mak ha. Onà wyaro kanye ro me haxa oyesnàr komo xe naha, noro ha. Txenyerun kom hoye tàmtxe, ànyahpàn komo wya, kanye ro me oyesnàr komo xe naha. Otxenyerun komo wyaro rma rha, àhoye tàmrà xe naha, owyanye, yak hana, yakehra haxa hana.

¹³ Onà wyaro kahra rma wehxaha. Ànyahpàra tehxe ro tàmtxoko, tànyahke harha anar komo yehtxoho me, kahra rma wehxaha. ¹⁴ Àme rye rma haxa oyesnàr komo xe wehxaha, anar kom yakoro. Amnye rma, ànyahpàra natxhe, anar komo. Omnyam haxa, tàtxenyerunke rma haxa manatxhe. Àro ke, àhoye tàmporye naha, owyanye, tànyahke harha nyamoro yehtxoho me. Anatoko ànyahpàra manatxow hana, omnyamo. Àtoko rma, tàtxenyerun kom hoye tàmporye naha, anar komo wya, tànyahke harha oyehtxoho menye. Àro wyaro àme rye oyesnàr komo xe wehxaha, anar kom yakoro. ¹⁵ Àme rye tànyahke kehtxoho kom hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà, mana hoko rma.

Thenyehra namuhtxownà hatà, anar komo. Àro rma ho tonahsom me mak nehxakon hatà. Omerorohra wenahyaha, àhoye àhenyekyaha, katxho mehra mak nehxakon hatà. Yakehra haxa namuhtxownà hatà, anar komo. Yakehra amuhsahotho rma, thenyehra rma nehxakon hatà, ahyehpàra harha tehxe ro hatà. Tàwyanye yakenohnà yonahàtxhe rma, ahyehpàra harha nehxatxkon hatà.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà. Àme rye tanyahke nehxatxkon hamà, thenyehra amuknyenhàyamo, yakehra amuknyenhàyamo xarha.

Pawru wya tànànyaknyàr komo yokarymatxhàrà on ha.

¹⁶ Apa y, ohxe xaxa manay hamà, àkehe, Kho-ryenkomo wya. Àsok tawro hana, àwya axan kom me rma haxa Txetu yenyàr ke. Rowyaro rma rha, ayakoronomanàr komo xe rma haxa nay hatà, noro ha. ¹⁷ Rowya, àhyakany harha àtok hampànà, tatoko rma, ohxe ronytxeko. Àsok tawro hana. Tàtonàr xe rma haxa nehxaknan hamà, ohyakanye, ayakoronomanàr kom horà. Tano me ro rma ten hatà.

¹⁸ Noro yakoro anaro ànyakyaha, ohyakanye. Kowtà komo rma noro ha. Àrwo yonyhorunu yokarymany me rma haxa naха. Ekarymany me rma, ohxe noro hutwetxhe, tanon komo, Kryestu mryenon komo, anato rha tohsamnohsomà ro komo. ¹⁹ Ronànyaknyàr marmahnà, nyamoro nwahanonkatxho xarha, nomokyaha, ohyakanye. Àsok tawro hana. Nyamoro rma,

noro wahanonketxoko, rakoronomany me ehtxoho me. Ànyahpàn komo yowakryenàr horà, amna wya tànamàthàyamo yanàr horà, noro wahanonketxoko, rakoro àtotho me. Àsok tawro hana. Ànàmàthàyamo rma amna naryaha, ànyahpàn komo hyaka. Àro hoko rma amna naха, nyamoro yakoronomanàr xe amna yosonyhoho me, amna wya ohxe xaxa Kohkomo yonyhoho me xarha.

²⁰ Thenyehra nàmyatxoko, Kryestu mryenon komo. Thenyenohnà rma amna naryaha. Atxke natxhe, Pawru komo, tawro hona amna nenyaha, anar komo wya. Tànanàr kom hoye tàtxenyerun kom me henyekyatxow hamà, tawro hona amna nenyaha, àwyanye. Àro ke, anar komo amna naryaha, amna yakoro. ²¹ Àsok tawro hana. Yaworon me amna yonyàr xe amna naха, Kohkomo wya, toto komo wya xarha.

²² Txetu kom yakoro anaro xarha ànyakyaha, ohyakanye. Kowtà komo rma rha noro xarha. Yake ro noro wanotomaye, anaro rha hoko. Royuknur xe roro rma haxa nehxakonà. Amnye rma, thenyehra rma haxa royuknur xe nay hatà, tàwya oyokaytà komo yonytxanàr ke hatà. Àsok tawro hana. Àro hoye ro, ohxe rma haxa natxow hamà kany me naха, ohokonye.

²³ Txetu muhutwetxowà rma hamà. Rakoronomanye ro me naха. Rowyaro rma rha thenyehra natamokyaha, ayakoronomanàr kom horà. Kowtà komo ryhe, Txetu yakoron komo rma, Kryestu mryenon komo nànyaknyàr me natxhe. Anato rha tohsamnohsomà ro komo

nànyaknyàr me natxhe. Nyamoro rma, ohxe xaxa Kryestu yonyhony me natxhe.

24 Àro ke, owyanye nyamoro yonyetoko, ohxe osonyhotxoko, àwyanye, ànyaknyenjàyamo wya xarha, Kryestu mryenon komo wya. Toto komo xan me osonyhotxoko, owyanye ànyahpàn komo yowakryenàr ke. Yaworo kanyenhàr me uro xenyhotxok xarha. Àsok tawro hana, nyamoro wya, ohxe rma haxa natxhe, Koryentu hon komo, kanyenhàr me ryesnàr ke.

9

1 Owyanye ànyahpàn komo yowakryenàr hoko rma, àmenhoye rma, uhutwamohsonàr horà. Àro hoko rma, àmenhohra harha wehxan hamà.

2 Àsok tawro hana. Txenyerun kom hoye tàmtxe, nyamoro yowakryenàr horà, kanyenhàr me rma manatxow hatà. Àro wyaro kanyenhàr me kokarymetxhe, tanon komo wya, Maseknonya yamtar hon komo wya. Onà wyaro àkehe, àwyanye, ohokonye. Tàmrà xe natxow hatà, Akaya yamtar hon komo, àkehe, ohokonye. Towenyxa ro txemnyehàntatxownà hatà, tàmrà xe rma, àkehe, àwyanye. Tàwyanye oyonytxatxho kom hoye ro, tàmrà xe rma rha nehxatxoko, tanon komo xarha, ukukuru komo rma, thenyenohnà komo rma.

3 Àro wyaro ohokonye kanyenhàr me, yaworon me ronyàr xe wehxaha, tanon komo wya. Àro wyaro rowya katxhàrànhàr yawo ro rma, tàmtàhkanàr xe wehxaha, owyanye. Onà wyaro tawro xehra mak wehxaha, tanon komo wya. Yaworohra nkeknan hamà, Pawru, tàmrà xehra

ro mak natxow hamà, nyamoro ha, tawro xehra wehxaha, àwyanye. Àro ke, kowtà komo ànyakyaha, ohyakanye, owyanye tàmtàhkhanàr horà.

⁴ Amnye uro xarha komokyaha, ohyakanye. Romoknàtoko rma, tanon kukuru komo wekyaha, rakoro. Maseknonya yamtar hon kukuru komo rma wekyaha, rakoro. Tàmtàhkahra rma oyehtokonye, atxke tonyxem me manatxow hamà. Uro xarha, atxke tonyxem me rma rha wehxan hamà. Àsok tawro hana, tàmrà xe rma haxa natxhe kanyenhàr me ryesnàr ke.

⁵ Àro ke, onà wyaro kehutweknano, rohnawo. Rotohra ro rma haka, rowtà komo ànyakyan hamà, àhyakanye, àkeknano, rowya rma. Àtotxok hampànà, àhyakanye, àkeknano, àwyanye. Tàmrà xe natxow hatà, àro ke, tàmtàhkahoso àtotxoko, àwyanye, romokhàra ro rma haka, àkeknano, àwyanye. Àsok tawro hana. Romoknàtoko, tàmtàhkanyenhàr me rma oyesnàr komo xe wehxaha, rowya anàr horà. Rowya tàmtxok haxa ha katxho hoye rohra rma, ayano me ronye rma tàmrà xe oyehtxoho kom hoye ro haxe ryhe, tàmtàhkhanàr xe wehxaha, owyanye.

*Oyowakryetxhe ha Khoryenkomo owyanye
anar komo yowakryetxho me katxhàrà on ha.*

⁶ Onà wyaro katxho ryhe, yaworo xaxa naha. Yakehra kàwya nat yonamnàtoko, yakehra rma rha eherà thohtyan hamà, katxho rma, yaworo xaxa naha. Thenyehra kàwya enamnàtoko, thenyehra rma rha thohtyan hamà, katxho xarha, yaworo rma rha naha. Àro wyaro rma

rha, yakehra owakryeno ynyàr hoko kehtokonye, yakehra rma rha towakryexem me tehxatxhe ha. Thenyehra àhoko kehtokonye, thenyehra rma rha towakryexem me tehxatxhe ha.

⁷ Owyanye tàmrà hoko rma, ehutwatxoko, omnyamo, towenyxa nye. Oyehutwatxhàr hoye ro tàmtxoko. Ekhokahnà rma tàmtxoko. Tàmrà xehra wehxaha kanyehnà rma tàmtxoko. Anar komo wya tàmtxok xaxa mak hampànà katxho hoye rohra xarha tàmtxoko. Àsok tawro hana. Kàwyanye tàmnàtoko, teryehorye kesnàr komo xe nay hamà, Khoryenkomo.

⁸ Noro ryhe, oyowakryenyе ro kom me naха. Thenyehra rma haxa oyowakryetxhe, towakryetxehkaxem me wehxan hamà kany me oyehtxoho menye, àro hoye ro thenyehra rma rha anar komo yowakryeny me oyehtxoho menye. ⁹ Àro hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Àsok hana natxow ha, enyhoru kom ha. Ànyahpàn komo yowakryetxow hamà, thenyehra rma haxa mak hamà. Àwyanye owakryeno ytxoho hutwahkahpàra roro rma haxa naха, Khoryenkomo.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.

¹⁰ Àsok hana kowakryetxow ha, Khoryenkomo ha. Nat yàmyan hamà, kàwyanye enamtoho me. Kyur komo xarha yàmyan hamà, kàwyanye tohtoho me. Àro wyaro kowakryeny komo rma, oyowakryetxhe ha, thenyehra mak ha, owyanye anar komo yowakryetxho me. Owyanye anar komo yowakryentoko rma, oyowakryetxhe

xarha, noro ha. Noro wya oyowakryyetxhà Yam
hoye ro, thenyehra rma haxa anar komo
mewakryetxow hamà.

11 Àro wyaro towakryyetxehkaxemà ro me rma
haxa manatxhe, owakryeno ynye ro me rma
haxa oyehtxoho menye. Owyanye ewakryyetxho
komo wekarymen hamà, ànyahpànàtho komo wya.
Nyamoro rma, onà wyaro nketxow hamà. Ohxe
xaxa nay hamà, Khoryenkomo, ketxow hamà.

12 Àsok tawro hana. Otxenyerun kom hoye
owyanye towakryyetxho kom hoye ro, tàyahke
harha natxow hamà, Kryestu mryenon komo,
ànyahpànàtho komo rma. Àro hoye ro rma rha,
ohxe xaxa nay hamà katxho me rma haxa naha,
Khoryenkomo, àwyanye, thenyenohnà komo wya.

13 Àro hoye ro rma, ohxe xaxa Khoryenkomo
menyhetxow hamà, àwyanye. Àsok tawro hana.
Yaworon me mosonyhetxow hamà, owyanye
ewakryenàr kom ke. Yaworo xaxa nay hamà,
àrwo yonyhorunu, Kryestu yokarymatxho rma,
kany me manatxow hamà. Àro yawo ron me
mosonyhetxow hamà, owyanye ewakryenàr
kom ke mak ha. Kryestu mryenon komo
yakoronomanye ro me xarha mosonyhetxow
hamà. Àro wyaro yaworon me oyosonyhoho
kom hoye ro, onà wyaro nketxow hamà,
nyamoro ha, onewakryenàr komo rma. Ohxe
xaxa nay hamà, Khoryenkomo, ketxow hamà.
14 Ayakoronomanàr komo xe rma haxa natxhe
xarha. Ohokonye nàrwonatxhe, Khoryenkomo
yakoro. Àsok tawro hana, noro wya owakryeno

ynye me oynyàr kom ke hamà.

¹⁵ Khoryenkomо ryhe kowakryetxownà, tànàmàthàr ke mak ha. Ànàmàthàrà rma, ohxe rma haxa nehxakonà. Ohxe noro yehtxoho rma, ekarymatxehkahnà me rma nay hamà. Ohxe xaxa manay hamà, owya tàmrà ke, àkehe, àwya.

10

Tàyehryenke mak ryeryaha Khoryenkomо rohnawo katxhàrà on ha.

¹ Onà wyaro nketxow hatà, okukuru komo, rohoko. Moxe rma tehtoko, towankaryhe rma haxa nay hamà, Pawru, khokonye, ketxow hatà. Towankaryhenо rma, teryewrye ro nmehen hamà. Káhyawony haxa tehtoko, newankaranan hamà, toseryehrà ke, ketxow hatà, okukuru komo, rohoko.

Uro ryhe, Pawru rma, khananàhyatxhe mak ha. Àsok hana nehxakon ha, Kryestu ha. Towahke rma haxa nehxakon hatà, toto kom hoko. Towahke rma hananàhyatxkon hatà. Noro wyaro tehxemà rma khananàhyatxhe, uro. ² Onà wyaro rma àkehe hampànà, owyanye, teryewrye ro mak ha. Ohxe harha hak nahtxoko, okukuru komo, rohoko, àkehe. Àsok tawro hana. Ohyawony harha ryehtoko, weyatxow hamà. Eynyàr komo xehra mak wehxaha. Towankaryhe rma haxa ryesnàr xehra mak wehxaha, nyamoro hoko. Towankaryhe mak wehxaha hampànà, ohxehra rma ehtokony mak ha. Àsok tawro hana. Towankaryhenо ro me wehxan hamà, Khoryenkom yano me eynye kom me ryesnàr ke

mak ha. Àro ke, towankaryheno rma weyatxhe mak hampànà.

Àsok kany me hana natxow ha, nyamoro ha, okukuru komo. Tano me ro rma, anar me rha ne-hutwen hamà, Pawru, toto komo wyaro rma rha, Khoryenkom xanhàn komo wyaro rma rha, kany me natxow hatà.³ Yaworohra mak ketxhe. Àsok tawro hana. Toto komo wyaro rma rha, ahoxemra wehxan hamà, uro xarha, toto kaxe. Ahoxemnà rma, waha komo wyaro mak wehxaha. Toto komo yatarymanàrà wyarohra, anhà yarymanàrà hok haxa wehxaha.

⁴ Àro hoko rma, tahoxerye rma haxa wehxaha, Khoryenkom yahoxet yano me mak ha. Toto komo yehrye yarhàrà mak wehxaha. Tàyehryenke rma ryeryaha, Khoryenkomo, rohnawo, rowya anhàtho ymo yarymatxho me, tahoxerye tehemàtho ymo yarymatxho me.⁵ Noro ymo yano me atxke ne-hutwetxow hamà, toto komo. Ehonomnà me nosonyhetxow hamà, noro ymo yano me. Yaworon me Khoryenkom yehtxoho hutwanàr xehra ro mak natxhe ha. Àro wyaro atxke ne-hutwetxow hamà, toto komo, anhà ymo yano me mak ha. Nyamoro yehutwatxhàràtho rma warymehe. Anar me harha tehutwaxem me weryatxhe, Kryestu yoyuknye me harha ehtxoho menye.

⁶ Noro yoyuhtukanàr xe wehxaha, owyanye, royuknye me oyosonyhonàr kom ke. Owyanye amna oyoyukyaha haxa ha katxhe rma, anar komo àhanatanàhyaha hampànà. Royukhura rma okukuru kom yehtoko, àhanatanàhyatxhe hampànà.

Ahanatanàhnye kom me ryeryeye Kohkomo katxhàrà on ha.

⁷ Yaworohra uro muhutwetxow hamà. Yaworo thutwahorye mak wehxaha, owyanye. Yaworo haxa uro uhutwatxoko.

Àsok kany me kat natxowà, okukuru komo. Amna ryhe, Kryestu yanoto me xaxa amna naha, kany me natxow hatà. Onà wyaro hak rohutwatxowà, nyamoro ha. Nyamoro wyaro rma rha, Kryestu yanoto me wehxaha, uro xarha.

⁸ Onà wyaro koskarymehe, owyanye. Kohkom yano me ryhe hanatanàhno ynye me wehxaha. Anatoko thenyehra nyhe àro wyaro koskarymen hana. Àro wyaro roskarymantoko rma, yaworon me rma koskarymehe. Yaworohra noskarymen hamà kahra hak nahtxoko, anar komo, rohoko. Ahanatanàhnye kom me ryeryeye, Kohkomo. Ayanàhnahrà kom horàhnà rma, àro wyaro ryeryeye. Oyonyhoryenàr kom horà haxa ryhe, àro wyaro ryeryeye, ahanatanàhnye kom me.

⁹ Oyeryehrà komo xehra mak wehxaha. Oyeryehrà kom horàhnà rma, àmenhehe, rokaryehtanà, ohyakanye.

¹⁰ Àsok haxa hana nketxow ha, okukuru kom ha. Teryewrye ro rma haxa nmenhen hamà, Pawru, kàhyakanye, ketxow hatà. Khanatanàhtoho komo rma menhen hamà, teryewrye ro mak ha. Kàhyawony haxa tehtoko, newankaranan hamà. Tàrwonàmporyehra ro mak naha ha, ketxow hatà. ¹¹ Onà wyaro haxa hak rohutwatxowà, nyamoro ha. Ohyawonye ryehtoko, teryewrye

ro kàrwonaha, ayakoronye. Ohyawohranye ryehtoko, teryewrye ro àmenhen hamà, ohyakanye. Àro wyaro àmenhonyenhàrà rma, teryewrye ro rma rha kàrwonaha xarha, ayakoronye, ohyawonye ryehtoko.

Kohkomo wya ranotomatxho hokon me marma ehonomnà me wehxaha katxhàrà on ha.

¹² Towankaranyem me wehxan hana, onenyàr kom me. Àsok tawro hana, onà wyaro kahra ryesnàr ke hamà, ehonomnà me tosonyxem como wyaro rma rha, ehonomnà me wehxaha, uro xarha, kahra ryesnàr ke hamà. Tàywenyek mak natxhe, nyamoro ha. Àsok tawro hana. Tàwyanye ehonomnà me tkukuru komo yonyetoko, onà wyaro nketxow hamà. Noro wyaro rma rha ehonomnà me wehxaha, uro xarha, ketxow hamà. Tàywenyeken kom kax mak natxhe ha.

¹³ Uro haxa ryhe, nyamoro wyarohra mak wehxaha. Khoryenkomo yanoto me ryhe, ehonomnà me wehxaha, kany me rma wehxaha, Khoryenkomo wya ranotomanàr ke mak ha. Ranotomanye rma, anar komo hyaka ronyakhera na. Anar komo hyaka haxa ronyakyaha. Noro wya ranotomatxho hokon me marma, ehonomnà me wehxaha, kany me mak wehxaha.

¹⁴ Noro yanoto me rma, uro htxero komokye, ohyakanye, rowya àrwo yonyhorunu yokarymatxho me, owyanye Kryestu yonytxatxho me. Khoryenkocom yanoto me rma komokye, ohyakanye. Àro ke, ehonomnà me tehxorye wehxan hamà, owyanye. Rowya ehonomnà me uro xenytxoko tatoko rma,

Khoryenkom yanoto me marma, àro wyaro àken hamà.

¹⁵ Ohyakanye romoknàtoko rma, anar komo nhananàhàtho hananàhpàra wehxakon hamà. Uro htxero komokyè, ahananàhsongye. Anar komo yatamoketxhàràtho hokohra rma, ratamoketxhàràtho hok haxa ryhe, onà wyaro kany me wehxan hamà, ohokonye. Ohxe àhananàhsaho rma nyamoro ha, kany me wehxaha, ohokonye, Khoryenkomо wya ranotomanàr ke mak ha.

Anaro rha owto hona rotonàr xe wehxaha. Àsna rotohra ro rma haka, komokyaha xarha, ohyakanye, ahananàhtàkaxenyе rma. Kryestu hona nyhe xenyàr xe wehxaha, owyanye. Royuh-tukanàr hona ro wehxaha, owyanye, omeroron komo wya. Àro wyaro oyexetxhenye rma, uro mànyakyatxow hamà, anar komo hyaka.

¹⁶ Meya haxa rotonàr xe wehxaha, anar komo yowto hona, àwyanye àrwo yonyhorunu yokary-manàr horà. Nyamoro hoko xarha, onà wyaro kahra rma wehxaha. Anar komo nhananàhàtho komo rma àhananàhyatxoko, kahra rma wehxaha.

¹⁷ Onà wyaro kahra mak tehtxe. Rano me ro rma ebonomnà me wehxan hamà, kahra mak tehtxe. Onà wyaro haxa tkatxe. Kohkomo wya ranotomatxho hòkon me marma, ebonomnà me wehxaha, noro wya ebonomnà me ryenyàr ke mak ha, tkatxe. Àro wyaro rma rha nkehe, àmenhosahonhàrà. ¹⁸ Àsok tawro hana. Kàwya ohxe wehxaha tatoko, ohxehra rma tehxan hamà. Kohkomo wya, ohxe na, mosonà, katxho me kehtok haxa ryhe, ohxe tehxaha.

11

*Oyonkuhtonàr kom hona wenyaha anar komo
wya katxhàrà on ha.*

¹ Owyanye roskarymanàrà rma, ohxe enytxatxoko. Tàywenyekeno wyaro koskarymen hana. Àsok tawro hana, thenyehra ohxe ryehtxoho yokarymanàr ke hamà. Tàywenyekeno wyaro roskarymantoko rma, uro enytxatxoko rma.

² Àsok hana tomsàrà yàmyan ha, àyàmà, ànyo wya. Enyhoru rma yàmyan hamà. Ukukmahnà rma yàmyan hamà, àwya, àhetxe ro me ehtxoho me. Àro wyaro rma rha omnyamo kàmtxownà, Kryestu wya. Àsok tawro hana, owyanye noro yahohsony me ryesnàr ke hamà. Àro wyaro noro wahohsoye, owyanye, àhyawono ro me oyehtxoho menye. Anaro hyaw harha thetxenhàr yehtoko, natakuyan hamà, ànyonhàrà, noro xe rma haxa tesnàr ke. Àro wyaro rma rha nay hamà, Kho-ryenkomo, ohokonye. Kryestu hyaye oyotowrà komo xehra nay hamà. Noro wyaro rma rha, Kryestu hyawono ro me oyesnàr komo xe wehxaha, uro xarha.

³ Noro hyaye oyotowrà kom hona wenyaha. Àsok hana Efa heno yonkuhtoy ha, Satanasà ymo, okoy me osonyhosaho ymo. Nenkuhtoy hamà, onkuhtono ynye ro me tesnàr ke. Àro wyaro rma rha, oyonkuhtonàr kom hona wenyaha, anar komo wya. Anar me harha oyehutwanàr kom hona wenyaha. Kryestu hona xenyhera harha oyesnàr kom hona wenyaha. Àsok tawro hana.

Noro hona xenye ro me, yaworon me xaxa oyesnàr komo xe wehxan hamà.

⁴ Omnyamo ryhe, oyonkuhtony komo menytxetxow hamà. Enytxanàr komo xe rma haxa manatxow hamà. Anar me Txesusu yokarymetxhe, nyamoro ha. Ànekarymanàr komo rma, Txesus mehra nay hamà. Ronekarymatxho mehra nay hamà. Anar me Khoryenkom yokato yokarymetxhe xarha. Ànekarymanàr komo rma, Khoryenkom yokato mehra nay hamà. Ohnakanye Khoryenkomо nànyaketxho mehra nay hamà. Anar me àrwo yonyhorunu yokarymetxhe xarha. Ànekarymanàr komo rma, àrwo yonyhorun mehra nay hamà. Owyanye yaworo xaxa nay hamà katxhàràtho mehra nay hamà. Àro wyaro anar me nekarymetxhe. Nyamoro rma menytxetxow hamà.

⁵ Kryestu nànyaknyàrà ro me xaxa amna naha, ketxhe rma haryhe, nyamoro ha. Nyamoro yos-naka osonyhera mak wehxaha. Esnakany kat wehxano, owyanye. ⁶ Rowya ekarymantoko, tàrwonhoryemà ro komo wyarohra kàrwongan hana. Yaworon xaxa hutwany me mak wehxaha. Àro hutwatxehkanye ro me kosonyhotàhkekong hamà, owyanye.

Rowya ekarymanàrà ryhe ehemahnà me rma hak nahko katxhàrà on ha.

⁷ Àrwo yonyhorunu wekarymekonà, owyanye. Khoryenkomо nhutwamohsotho rma wekarymekonà. Rowya ekarymanàrà yehemahra mak mehxatxkonà. Ehematxok xaxa mak hampànà, rowya, kahra mak wehxakonà,

owyanye. Ohoye rohranye rma, ratamohtxoho hoye ro haxa, rotxenyerunu wahohsakonà. Norohnàtho wyaro katamokyakonà, Khoryenkom yano me ehonomnà me harha oyehtxoho menye. Àro wyaro norohnàtho wyaro ratamoknyetoko rma, atxke kat wehxakonà, owyanye.

⁸ Rowakryetxkonà, anar komo, Kryestu mryenon komo rma, anato rha tohsamnohsomà ro komo rma. Nyamoro nàmrà rma wahohsakonà, ahananàhrà kom hoko roro ryehtxoho me. Anar komo katxhoto yany komo wyaro, nyamoro txenyerunutho rma wahohsakonà, ayakoronomanàr kom hoko roro ryehtxoho me. ⁹ Ohyawonye ryehtoko, àtxenyerumra harha wexeye. Àtxenyerumra ryehtoko rma, tàmtxoko, rowya, kahra rma wehxakonà, owyanye. Àsok tawro hana. Rohoye ro àtxenyerumra harha oyesnàr komo xehra wehxakon hamà. Omnyamohnà rma, anar kom haxa, rotxenyerunu yàmtxownà. Kowtà komo rma, Maseknonya yamtar hoye omohxemo komo rma, nàmtxownà, rowya. Àro wyaro rma wehxakonà, ohokonye. Rotxenyerunu tàmtxoko kahra wehxakonà, owyanye. Àro wyaro kahra roro rma wehxaha, owyanye. Àsok tawro hana. Rohoye ro àtxenyerumra harha oyesnàr komo xehra ro mak wehxaha ha.

¹⁰ Yaworo Kryestu yehtxoho wyaro, yaworo rma rha wehxaha, uro xarha, rohnawo. Àro hoye ro, onà wyaro kany me roro rma wehxaha. Rowya ekarymanàrà ryhe, ehemahnà me rma hak nahko, kany me roro rma wehxaha, owyanye,

Akaya yamtar hon komo wya. Àro ke, ehemanàr xehra ro mak wehxaha, owyanye. Àsok tawro hana. Owyanye ehemantoko rma, ehemahnà me rma hak nahko kahra harha wehxan hamà.¹¹ Rowya ehemahra ehtxoko tatoko, oxehrany kat wehxano, owyanye. Àna matà, oxenye rma haxa ryehtxoho hutwehe, Khoryenkomo.

¹² Owyanye ehematxho yahohsàra roro rma wehxaha, anar komo yatàknanàhkhanàr horà. Kryestu nànyaknyàrà ro me amna naha, kany me rma natxhe haryhe, nyamoro ha. Onà wyaro tawro xe rma haxa natxow hamà. Pawru wyaro amna nekarymehe, owyanye, tawro xe rma haxa natxow hamà. Àro wyaro tàwyanye tatoko rma, yaworohra nketxow hamà. Àsok tawro hana, ekarymanàr yehetho xe tesnàr kom ke hamà. Àro ke rowyarahra natxow hamà.

¹³ Àro wyaron komo rma, yaworonohnà me natxow hamà. Yaworohra rma, Kryestu nànyaknyàrà ro amna ketxow hamà. Tàwyanye, Kryestu yanoto amna tatoko rma, temarontetxow hamà. Kryestu nànyaketxho me rma nosonyhetxhe haryhe, yaworohra mak ha.

¹⁴ Àro wyaro natxow hamà, Satanàsà ymo yanoto me tesnàr kom ke, noro ymo wyaro rma rha tesnàr kom ke. Anar me harha nosonyhehe, noro ymo ha. Kahe yawon me harha, enyhoru ro me harha, awasnawono wyaro harha, nosonyhehe rma haryhe. ¹⁵ Àro ke, onà wyaro kahra ehtxoko, anoto kom hoko. Àna matà, yaworohra màken hamà, àro wyarohra natxow hamà, kahra ehtx-

oko, àhokonye. Àsok tawro hana. Noro ymo wyaro rma rha, ohxe rma nosonyhetxowà rma haryhe mà, anoto komo xarha. Atxke mak natxhe. Atxke texetxhàyamotho wyaro rma rha, tanàhnohsom me natxhe haxa hampànà, nyamoro ha.

Ohxe ryexetxhàràtho wekarymehe owyanye katxhàrà on ha.

¹⁶ Onà wyaro àkehe xarha. Tàywenyeken noro hamà tawro xehra wehxaha, owyanye, rohoko. Tàywenyekeno wyaro mak roskarymanàr xe wehxaha, atxke txko mak ha. Kryestu yanoto me ohxe ryexetxhàràtho yokarymanàr xe wehxaha. Àro wyaro toskarymaxem komo rma, tàywenyeken tonyxem me natxow hamà. Àro ke, tàywenyeken noro hamà, maketxow hana, rohoko. Àro wyaro kanye rma, uro enytxatxoko rma, roskarymantoko. ¹⁷ Kohkom yano me koskarymehe, kahra rma wehxaha. Tàywenyekeno wyaro koskarymehe, àkehe haxa, rowya ohxe ryexetxhàràtho yokarymanàr ke, anar kom yohon uro tawro ke. ¹⁸ Àsok tawro hana. Thenyenohnà komo noskarymetxow hamà. Ehonomnà ryhe uro, toto komo nenyàr me, ketxow hamà, oskarymanàr komo. Àro ke, ohxe ryexetxhàràtho wekarymehe, uro xarha, owyanye.

¹⁹ Tàywero rma haxa mosonyatxow hamà, omnyamo. Tàywero tosonyxemà rma, tàywenyeken komo menytxetxow hamà. Atàknanàhkahrany mak manatxow hamà. Enytxanàr komo xe roro manatxow hamà, tàywero oyosonyàr kom ke hamà. ²⁰ Àwyanye amna yoyuknye

ro me ehtxoko tatoko rma, menytxetxowà rma hamà. Àwyanye otxenyerunuthuyamo yahosnàtoko rma, enytxanàr komo xe rma manatxow hamà. Àwyanye oyonkuhtontokonye rma, menytxetxowà rma hamà. Àwyanye, oyohonye rma haxa amna naha, tatoko rma, atàknanàhkahranye rma manatxow hamà. Àwyanye axanomkahnohnàtokonye rma, menytxetxowà rma hamà. ²¹ Àro wyaro oyherany mak wehxakonà, uro. Àsok tawro hana, norohnàtho me ryesnàr ke hamà, ehonomnà mehra owyanye ronyàr ke hamà. Nyamoro yosnaka rma uro menyatxow hamà.

Nyamoro wyaro rma rha, ohxe ryexetxhàràtho wekaryemehe, owyanye. Tàywenyekeno wyaro rma koskarymen hamà. Àsok hana nay ha, ohxe ex- etxhà Yam ha. Àro yoho rma haxa naha, ohxe ryexetxhàrà. ²² Onà wyaro kany me natxow hatà. Ekmàryewiana komo rwon yawon uro kany me natxow hatà. Uro xarha, Ekmàryewiana komo rwon yawon me wehxaha. Ehsayewiana ryhe uro, Khoryenkomo mryenonà rma, kany me natxow hatà. Uro xarha, Ehsayewiana me rma rha wehxaha. Akmaraw heno yohamàtho ryhe uro, kany me natxow hatà. Uro xarha, Akmaraw heno yohamàtho me rma rha wehxaha. ²³ Kryestu yanoto ryhe uro, kany me natxow hatà. Nyamoro yoho nyhe, Kryestu yanoto me wehxaha.

Tàywenyekeno wyaro rma haxa koskarymen hamà. Àsok tawro hana, onà wyaro Kryestu yanoto me ohxe ryexetxhàràtho yokarymanàr

ke, rowya. Tamotohso ro katamokyakonà, uro, nyamoro yoho rma haxa mak ha. Yake ro watxa ymo yaka tahryemxem me wehxakonà. Yake ro tàhpohxem me xarha wehxakonà. Yake ro àwayehpaya wehxakonà, uro, nyamoro yoho rma haxa mak ha.

²⁴ Thenyehra rohpohtxownà, Xuknewyana komo, bey bey bey bey bey tawro me, 39 me. Anatok xarha, àro wyaro rma rha rohpohtxownà, 39 me rma rha, anatok xarha, anatok xarha, anatok xarha. 5 me rma, àro wyaro rohpohtxownà, Xuknewyana komo.

²⁵ Rohpohtxownà xarha, Homayana komo xarha. Wewe ke ryhe rohpohtxownà, nyamoro, anatok xarha, anatok xarha. 3 me rma, àro wyaro rohpohtxownà, nyamoro ha. Anatoko toh ke rotahatxownà, roxanhàn komo. Anatoko kanawa ymo heno nerakaye. Yawo ryehtxoho rma nerakaye, tuna ymo kwawo. Anaro heno xarha, àro wyaro rma rha nerakaye, anaro heno xarha, 3 heno rma nerakaye. Ànosah me rma, tuna kwawo wehxakonà, kohsaya xarha, awasnaw xarha.

²⁶ Anaro rha owto hona tàtosomà ro me wehxakonà. Àro wyaro tàtosomà rma, àwayehpaya rma wexeye, yake ro mak ha. Tuna ymo hoye ro, àwayehpaya wexeye, waha kom hoye ro xarha, Xuknewyana kom hoye ro xarha, ewakhàrà rma haxa owto hon komo yehtxoho hoye ro xarha, ahehnawo onokna bayanyem komo yehtxoho hoye ro xarha, tuna ymo yekahxematxho hoye ro xarha, yaworonohnà kom hoye ro xarha, oyowtà uro kany kom hoye ro rma, àwayehpaya wexeye,

yake ro mak ha.

²⁷ Tamotohso ro katamokyakonà, thenyehra rma haxa. Yake ro ànàkhàrà wexeye, kohsaya. Yake ro katahyehnomaye, ànyahpàra rma, àwokhura rma. Yake ro kàkomsàñhamye, àwomumra rma.

²⁸ Àro wyaro roskarymantoko rma, omerorohra rma koskarymen hamà, owyanye. Onà wyaro xarha koskarymehe. Thenyehra rma haxa toseryehokaxemà ro me wehxaha, Kryestu mryenon kom hoko, anato rha tohsamnohsomà ro kom hoko, omeroron kom hoko. Àhokonye roseryehokatxho rma, roho rma haxa naha, thenyehra mak ha. ²⁹ Àsok tawro hana. Ukukuru komo rma, ahoxemra ehtokonye, nyamoro wyaro rma rha ahoxemra wehxaha, uro xarha, àhnàn kom yawo rma haxa ryesnàr ke. Ukukuru komo rma, tanhàn hokon me texem me ehtokonye, nyamoro wyaro rma rha koseryehokehe, rohnawo, anhàn kom hoko, thenyehra mak ha.

³⁰ Àro wyaro rma koskarymano, Kryestu yanoto me xaxa owyanye ronytxoho me. Àro wyaro roskarymatxhàrà rma, norohnàtho me mak ronyhen hamà. Roskarymantoko rma, norohnàtho me ronyhonàr xe marma wehxaha. ³¹ Àro wyaro roskarymantoko rma, àtemarontahra ro mak wehxaha. Àtemarontahnà me rma rohutwehe, Khoxyenkomo. Txesus yàmà rma noro ha, Kohkom yàmà rma. Ohxe xaxa manaha katxho roro me naha, noro ha.

³² Damasku ho ryehtoko, àro yamtar hon komo kayaryet me nehxakon hakahpa, Aryetasà.

Noro yano me, owto yoh me nehxakonà, anaro. Kofehnakno rma mok nehxakon ha. Rahosnàr xe mak nehxakon hatà, noro. Àro ke, owto ymo watxan hotarà yonyhetxkon hatà, tanoto komo wya, rotonàr hona. ³³ Tkurunhosom me mak wexeye. Owto ymo watxan yowtar yarye ratxownà, roxan komo, Tewexemà ymo yawo tonàhtosom me wexeye, yukryeka hona. Àro wyaro kokahtàmye, Kofehnakno hona.

12

Enyhoru rma haxa yonyhoye Kohkomo rowya katxhàrà on ha.

¹ Koskarymeno rma hamà. Roskarymantoko rma, ohxe ronyhera rma manatxow hana. Koskarymehe rma. Àsok hana enyhoru weneyey ha. Rosenyetnàrà wyaro enyhoru weneyey hamà. Kohkomo ryhe nenyhoye, rowya.

²⁻⁴ Amnyehra enyhoru yonyhoye, rowya, rosenyetnàrà wyaro mak ha. Amnye rma, 14 me àtxemnyehàntatxhe rma, wekarymehe, owyanye. Tahoxet yano me ranàmye, Kryestu, kahe yaka, meya xaxa mak ha. Khoryenkomо newakryetxho komo yosaka rma ranàmye, rosenyetnàrà wyaro. Àsok hana nehxakon ha, ranàmtaho, tuhnye hana, ekato me haxa hana, àna hana. Khoryenkomо ryhe hutwehe. Àto rma ryehtoko, àrwo wenytxaye. Ohxe rma haxa nehxakonà. Ekarymahñà ro me mak nehxakon hatà. Ekarymahra xaxa mpàn exko ha, toto komo wya, katxho me rma nehxakonà, ohxe rma haxa esnàr ke.

Àro wyaro ryexetxhàràtho hutwantoko rma, onà wyaro àkehe, rowya rma. Urohnà rma, anaro haxa, nasanàmye hamà, àkehe. Kryestu mryenonà rma nasanàmye hamà, àkehe, rowya rma. Àsok tawro hana, ehutwahra ryesnàr ke hamà, rowya anaro hutwanàr ke hamà. Anarohnà rma, uro haxa, kasanàmye mak ha, rosenyetnàrà wyaro mak ha.

⁵ Àro wyaro ranàmàthàr hok haxa ryhe, koskarymehe. Roskarymantoko rma, ehonomnà ryhe uro kahra rma wehxaha. Norohnàtho me ryexetxhàràtho marma wekarymehe, owyanye.

⁶ Rowya ehonomnà uro tatok haxa, tàywenyeken mehra rma roskarymanàràtho haryhe, yaworon me rma roskarymanàràtho haryhe. Àro wyaro oskarymahra mak wehxaha. Ehonomnà uro kahra rma wehxaha. Àsok tawro hana. Roskarymatxho hoye rohra rma, ehonomnà me ryehtxoho hutwanàr xe wehxaha, owyanye. Owyanie ohxe ronytxoho hoye ro haxa, ohxe ronytxatxho hoye ro xarha, ehonomnà me ryehtxoho hutwanàr xe wehxaha, owyanye.

⁷ Tàwya kahe yaka ranàmàtxhe, enyhoru rma haxa yonyhoye, Kohkomo, rowya, thenyehra rma haxa mak ha. Àro hoye ro, ehonomnà me rma haxa kosonyakon hana. Àro ke, ryeryewhamnohye, Kohkomo, eherya wya. Noro yano me rma ryeryewhamnohyakon hamà, Satanas yanoto. Ewekhàrà wya kwothàrà wyaro, teryewrye rma haxa nehxakonà, ryeheryanà. Àro wyaro ryeryewhamnohye, Kohkomo, ehonomnà me rma haxa rosonyàr hona.

8 Àro ke kàrwonàmye, Kohkom yakoro. Ryeheryanàtho towko nyhe, rohyaye, àkaye, teryewrye ro, àwya. Àro wyaro rma rha àkay xarha, àkay xarha, 3 me rma àro wyaro àkaye, Kohkomo wyá.

9 Onà wyaro haxa nkekona, rowya. Àro wyaro rma exko, kekonà. Enyhoruhnu rma, ronewakryenàrà ro me rma manaha. Rowya oyowakryetxho hoye ro menàmyaha, ohxehra oyehtxoho, kekonà. Ahoxemra oyehtoko rma, ohnawo roro rma haxa na, rahoxetà. Ohnawo rahoxet yehtxoho hutwany me rma haxa manaha, ahoxemra rma oyehtok mak ha, kekonà, Kohkomo, rowya.

Àro ke, roskarymantoko, ahoxemra ryehtxoho wekaryemehe. Teryehoryemà rma, ahoxemra ryehtxoho wekaryemehe, rohnawo roro Kryestu yahoxetà yehtxoho me. **10** Noro yahoxetà yonyhonàr xe wehxaha. Àro ke, ohxehra ryehtoko, teryehorye rma wehxaha, àro hoye ro tahoxerye tonyxem me noro yesnàr ke. Teryehoryemà rma, ahoxemra ryehtxoho wenàmyaha. Toto komo wya rowàràhyakatxho xarha, àwyanye ryeryewhamnohtoho xarha, roho rma haxa ohxehra ryehtxoho xarha, tàwenyeke tehxe ro ryehtxoho xarha, wenàmyaha. Àsok tawro hana. Ahoxemra ryehtoko, tahoxerye rma wehxaha, noro yahoxet yano me mak ha.

Kosoxanomkahnohyaha oyowakryenàr kom horà katxhàrà on ha.

11 Taywenyekeno wyaro koskaryman hamà. Àsok tawro hana, yaworohra owyanye rokarymanàr ke

hamà. Ohxe xaxa naha, Pawru, kany me tehxorye manatxhe haryhe. Àro wyaro kahra mak mehxatxkon hatà, rohoko. Norohnàtho me uro menyatxow hamà. Ahananàhnye komo yosnaka uro menyatxow hamà. Kryestu nànyaknyàrà ro me xaxa amna naha, kany komo rma yosnaka uro menyatxow hamà. Onà wyaro haxa àkehe, owyanye. Norohnàtho rma, nyamoro yosnakahra rma wehxaha.

¹² Awawonye ryehtoko, Kryestu nànyaknyàrà ro me kosonyhekon hamà, owyanye. Yaworon me rma kosonyhekon hamà. Thenyehra teryewhamnohsom me wehxakonà, ohsànàhpàra rma. Àro yonàmnye rma, Khoryenkomo yahoxetà wenyhekonà, owyanye. Onyhoryeno weryakonà. Eryehokano rma weryakonà. Àro hoye ro, Kryestu nànyaknyàrà ro me kosonyhekon hamà, owyanye.

¹³ Anar komo yosnaka towakryexem me katà mehxatxkonà. Anato rha tohsamnohsomà ro komo rma yosnaka towakryexem me katà mehxatxkonà. Àna matà, nyamoro wyaro rma rha towakryexem me rma haxa mehxatxkonà, rowya ahananàhrà kom ke. On hok marma nyamoro wyarohra mehxatxkonà. Uro ewakryetxoko, rowya ahananàhàtxhet komo rma, kahra wehxakonà, owyanye. Àro wyaro kahra ryehtxoho rma, atxke kat nehxakonà, owyanye.

¹⁴ Mexehra komokyaha, ohyakanye. Asako ro omohsahotho rma, komokyaha xarha, mexehra mak ha. Romoknàtoko rma, uro ewakryetxoko kahra rma wehxaha, owyanye. Otxenyerun komo yahosnàr xehra rma wehxaha. Ohxe oyesnàr

komo xe haxa wehxaha. Àro ke, uro ewakryetxoko kahra rma wehxaha, owyanye.

Àsok tawro hana. Tàyàm komo yowakryehra natxow hamà, àhokyamo. Tkatxho komo henyekhera natxow hamà. Àyàm kom haxa ryhe, thokyamo yowakryetxow hamà. Nyamoro rma, tkatxho komo henyekyatxow hamà, thokyamo yowakryenàr horà. Àro wyaro rma rha, omnyamohnà, uro haxa, oyowakryenàr komo xe rma haxa wehxaha.

15 Àro ke, kosoxanomkahnohyaha, oyowakryenàr kom horà. Tosoxanomkahnohsomà rma, teryehorye rma wehxaha, ohnawonye ohxe rma haxa oyesnàr kom horà. Oxenye rma haxa wehxaha. Axan komo rma xehra kat manatxowà.

16 Onà wyaro nketxow hamà, okukuru komo. Konkuhtotxownà, Pawru, towakryenàr horà, ketxow hamà. Uro ewakryetxoko kahra nehxakon hamà, yaworo nken hamà, konkuhtotxownà mak ha, towakryenàr horà, txenyerunuthuyamo yanàr horà, ketxow hamà, rohoko.

17 Oyonkuhtohrany mak wehxakonà. Ohyakanye rowya rowtà komo nyaknyetoko, oyonkuhtohranye wehxakonà. Otxenyerunuthuyamo yanàr xehra mak wehxakonà. Oyonkuhtosony katà ànyahtxownà, owyanye.

18 Àtok hampànà, àhyakanye, àkekonà, Txetu wya. Noro yakoro kowtà komo xarha ànyakye. Oyonkuhtotxownà katà, Txetu. Oyonkuhtohrany mak nehxakon hamà. Noro wyaro rma rha

oyonkuhtohranye wehxakonà. Àme rye rma amna nehxakonà, ohokonye.

Romoknàtoko kekhoken hana ohokonye katxhàrà on ha.

¹⁹ Àro wyaro thenyehra rma haxa koskarymano, owyanye. Onà wyaro màketxow hana. Noskarymeko hxak hamà, khonanye tekurunhonàr horà, màketxow hana. Onà wyaro haxa àkehe, owyanye. Khoryenkomo nenyàr me ryhe, àro wyaro koskarymano. Kryestu yohà rma, àro wyaro koskarymano. Ronàhnàn komo y, ohxe nyhe oyesnàr kom horà ryhe, àro wyaro koskarymano.

²⁰ Àsok tawro hana. Ohxe oyesnàr komo xe wehxan hamà. Anar me mak konyatxow hana, romoknàtoko. Oseryehokahnà me ronyàr xe manatxow hamà. Anar me mak uro menyatxow hana. Toseryehokaxem me uro menyatxow hana.

Àro wyaro anar me kosonytxoho kom hona rma koseryehyaha. Àsok tawro hana. Oyosoytxoho komo wenyen hana. Ayatakuytxoho komo wenyen hana. Othoko ewakhàrà oyehtxoho komo wenyen hana. Ayano me ronye rma oyeryehotatho komo wenyen hana. Oyotwàràhyakatxho komo wenyen hana. Othoko atxke orwonàmtaho komo wenyen hana. Owyanye, ehonomnà ryhe uro, moxam yohono, tawro wenytxen hana. Àsok make oyohsamnohtoho komo wenyen hana.

²¹ Ohyakany xarha romoknàtoko, kekhoken hana, ohokonye. Tekhokaxem me ronyhen hana, Khoryenkomo, owyanye. Ryekhokanàr hona rma koseryehyaha. Koseryehoken hana, okukuru

kom hoko. Àsok tawro hana. Amnyehra atxke nehxatxkon hamà, okukuru komo. Àhoyen komo rma, thenyenohnà komo rma, atxke roro rma natxow hana. Anar me harha tanhànàthàyamo yonyhera rma natxow hana. Amnyehra atxke texetxhàyamo wyaro, atxke roro rma natxow hana. Anaro rha tanhàn kom hoko rma natxow hana. Anaro rha wos hoko rma natxow hana. Woràskomo komo xarha, anaro rha kàrà hoko rma natxow hana. Tweromnà rma, tanhàn kom hoko rma haxa natxow hana. Àro wyaron kom hoko rma koseryehoken hana, ohyakanye romoknàtoko.

13

Atxke rma oyehtokonye khanatanàhyatxhe xaxa mak hampànà katxhàrà on ha.

¹ Asako ro omohsahotho rma, komokyaha xarha, ohyakanye. Hanatanàhno ynye me komokyan hamà. Kàwyanye hanatanàhno ynyàr hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Toto hanatanàhpàra ro rma haka, noro yanhànà yokarymany komo enytxatxoko. 2 me hak nahtxoko, 3 me haxa hak nahtxoko, ekarymany komo. Ehxera ehtokony haxa, noro hanatanàhpàra ehtxoko.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.

² Amnyehra, ohyakany xarha romoknàtoko, onà wyaro àkekonà, atxke ehxemotho komo wya, anar komo wya xarha, omeroron komo wya. Atxke rma oyehtokonye, khanatanàhyatxhe xaxa mak hampànà, àkekonà, owyanye. Àro wyaro rma rha

àkehe xarha, amnye rma, ohyawohranye rma ryehtok mak ha. Ohyakany xarha romoknàtoko, khanatanàhyatxhe xaxa mak hampànà, àkehe, àwyanye, atxke ehxemo komo wya.

³ Onà wyaro màketxow hatà, rohoko. Kryestu yano me katà khananàhyatxowà, noro yano mehra haxa katà khananàhyatxowà, màketxow hatà.

Onà wyaro haxa àkehe, owyanye. Rowya ahanatanàhnàtokonye, noro yano men me rma uro menyatxow hamà. Noro ryhe, ebonomnà me xaxa mpànà nosonyhehe ha, owyanye. Ahoxemnà me osonyhohra ro mak naha ha, owyanye. ⁴ Yahkotohen ho twayehnàtoko, ahoxemra tonyxem me nehxakon hamà. Khoryenkomo yahoxet yano me mak karyhe roro naha. Noro wyaro rma rha, ahoxemra uro menyatxow hamà. Khoryenkomo yahoxet yano me mak karyhe uro menyatxhe hampànà, noro wyaro rma rha. Rowya ahanatanàhnàtokonye, karyhen me uro menyatxhe hampànà, Khoryenkomo yahoxet yano me mak ha.

⁵ Omnyamo rma ehutwatxoko. Kryestu hona rma menyatxowà. Otkukmatxoko. Ohnawohrany kat naye, Tjesusu Kryestu. Otkukmaxaho rma, onà wyaro haxa katà màketxowà. Noro mryenon mehra wehxan hamà, màketxow katà.

⁶ Amnye, owyanye ronyetoko, àsok màketxowà, rohoko. Kryestu yanoto mehra nay hamà, màketxow katà, rohoko. Àna matà, Kryestu yanoto me nay hamà, mosonà, màketxhe, rohoko. Àro wyaro tawro xe rma haxa wehxaha, owyanye, rohoko.

⁷ Rowya ahanatanàhrà kom ke hana, Kryestu yanoto me uro menyatxow ha. Ahanatanàhnye kom me ronyàr xehra mak wehxaha, owyanye. Ohxe oyesnàr komo xe wehxaha, ahanatanàhpàranye ryehtxoho me. Onà wyaro àkehe, Khoryenkomo wya, ohokonye. Tanhàn kom hokohra hak nahtxoko. Thanatanàhsom mehra hak nahtxoko, àkehe, àwya, ohokonye. Ahanatanàhpàranye rma ryehtoko, anatoko onà wyaro màketxow hana. Kryestu yanoto mehra nay hamà, mosonà, màketxow hana, rohoko. Àro wyaro owyanye tatoko rma, teryehorye rma wehxaha, ohokonye, ohxe oyehtokony mak ha, ayanhàn kom hokohra oyehtokony mak ha. ⁸ Àsok tawro hana. Onà wyaro kahra wehxan hamà. Atxke rma ehtxoko, rowya ahanatanàhtoho menye, Kryestu yanoto me owyanye ronytxoho me, kahra wehxan hamà. Àro wyaro rowya tatok haxa, yaworon xaxa yokarymahtoràtho haryhe mà, rowya. Yaworon xaxa yokarymanye ro me mak wehxaha. Àro yokarymahra ryehtok haxa, ahoxemra rorwonàmràtho haryhe mà.

⁹ Ohxe xaxa oyesnàr komo xe wehxaha. Ohxe xaxa oyehtokonye, teryehorye rma haxa wehxaha. Ehonomnà mehra owyanye ronyetoko, teryehorye rma wehxaha, ohxe oyesnàr kom ke mak ha. Ohxe nyhe oyehtxoho kom hoko rma kàrwonaha, Khoryenkocom yakoro.

¹⁰ Teryewrye ro àmenhon hamà, onà, rokaryehtanà. Ohyawohranye rma ryehtoko, àmenhono. Àsok tawro hana. Ohyawony xarha ryehtoko, teryewrye ro ahanatanàhrà

komo xehra wehxan hamà. Àro ke, amnye rma teryewrye ro àmenhono, amnye ahanatanàhpàranye ryehtxoho me. Kohkom yano me ryhe, hanatanàhno ynye me rma wehxaha. Anàhnohno ynyàr horàhnà rma, onyhoryeno ynyàr horà haxa ryhe, hanatanàhno ynye me ryeryeye, noro ha.

Àro rha haxa onà wyaro àkehe owyanye katxhàrà on ha.

¹¹ Rowtà komo y, àro rha haxa onà wyaro àkehe, owyanye. Ohxe ehtxoko. Oyosonyhoryenàr kom hoko nyhe ehtxoko. Khananàhtxowà, on yawo, rokaryehtan yawo. Àro rma enytxatxoko nyhe. Àme rye rma haxa ehutwatxoko. Osoyhera ro mak ehtxoko. Àro wyaro rma oyehtokonye, ohyawonye roro rma nay hamà, Khoryenkomo. Àsok tawro hana. Osox keny kom me nay hamà, noro ha. Osoyhera keny kom me nay hamà.

¹² Oyoħsonàtokonye, atamtxuhkatxoko, osox oyehtxoho kom hoye ro, enyhoru ro me oyehtxoho kom hoye ro xarha.

¹³ Ohnàn kom yawo rma haxa natxow hatà, tanon komo, Kryestu mryenon komo, omeroro.

¹⁴ Towahke xaxa nay hamà, Txesusu Kryestu, Kohkomo rma, khokonye. Àro wyaro towahke noro yehtxoho hutwanàr xe roro wehxaha, owyanye. Oxenye rma haxa Khoryenkocom yehtxoho xarha hutwanàr xe roro wehxaha, owyanye. Noro rye me oyne kom me Khoryenkocom yokato yehtxoho xarha hutwanàr xe roro wehxaha, owyanye, omeroron komo wya mak ha.

Khoryenkom Karyehtanà
New Testament in Hixkaryána (BR:hix:Hixkaryána)
copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hixkaryána

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hixkaryána [hix], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Hixkaryána

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

d753c786-1774-5470-99e4-f5f0c0f85123